

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 3 DIN BROJ 30

PROKLETI RANČ

H. S. SHARON

PROKLETI RANČ

»Laso« Nova serija 1974.

Urednik: Ladislav Grakalić

Preveo: Julije Knežević

»Laso« — Izdavač: OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — V. d. glavnog i odgovornog urednika: Borivoj Jurković
— Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1973.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/1-1973. od 22. VI 1973.

I

Obojica muškaraca bili su odjeveni poput propalih kockara, korice revolvera nosili su nisko vezane, a iz očiju su im sijevale munje.

— Ne znam... Zaudara na goveda i znoj — reče mlađi od njih kad je riđokosi kauboj prišao baru.

Drugi je glasno udahnuo zrak i kimnuo.

Tim Talbot je još stajao na vratima saluna; promatrao je prizor i znao je što ona dvojica namjeravaju. Barny, riđokosi kauboj, pravio se kao da nije razumio ni riječi.

Jedan kockar zaobiđe kauboja i reče:

— I ovdje smrdi, Reno!

— Da to ipak nije taj klipan između nas? — vrijeđao je drugi. — Upitaj ga, Jug!

— Hej, je li ti to zaudaraš na goveda i znoj? — Jug gurnu Barnyja Sladea.

— Sasvim moguće, gospodine. — Barny se prijazno nasmiješi kockaru.

Na vratima, Jim Talbot je prekrizio ruke na prsima i blijedo se smješкао.

— No mi ne želimo da ovdje zaudara na goveda i znoj, razumiješ li? — propištao je mlađi kockar, kojega je njegov drug nazvao Jug, i

kojemu je moglo biti približno dvadeset i pet godina.

— Tako... ne sviđa ti se? — ravnodušno upita Barny. — Onda potraži neki drugi bar!

— E, u mjestu postoji samo ovaj! — prijeteći uzvрати kockar.

Barny ravnodušno slegnu ramenima i reče:

— Svejedno... potraži onda neko drugo mjesto.

— Ali mi smo prvi stigli ovamo — umiješa se drugi; bio je visok i mršav, lice mu bijaše hladno, oči crne.

— Sasvim moguće! — dopusti Barny. — No, što je sada, Melvine? Ja još uvijek pijem viski, upravo kao i prošloga tjedna!

Debeli točitelj približavao se oklijevajući od kuhinjskih vrata. Kad je posegnuo za bocom, stariji kockar, kojemu je moglo biti otprilike trideset godina, munjevito posegnu za njom i povuče je k sebi.

— Taj kravar neće dobiti viski! — procijedio je.

Jim Talbot polako se približavao, sve dok se nije našao tik iza Barnyja, tako da je lice riđokosog kauboja vidio u zrcalu pored svojega.

— Kakvi su to smiješni ljudi, Jime? — U zrcalu se nacerio Barny.

— Pojma nemam — uzvratiti Jim.
— Možda im predobro ide!

Jug dohvati Jima za kaput, da bi ga okrenuo, no Jim je to očekivao i bio brži. Naglo se okrenuo i tresnuo momka šakom u lice, tako da se začuo zvuk muklog praska. Jug prestrašeno kriknu, zatetura duž bara i strovali na pod.

— Kako je to smiješno, Jime! — Barny je klimao glavom. — Kako je samo moguće da jednog čovjeka toliko svrbe leđa?

Još uvijek na leđima, kockar posegnu za oružjem. Bio je brz i zacijelo bi iznenadio Talbota da on nije bio spreman na to. Kliznim pokretom ruke i šake Jim povuče revolver, a ljevicom strugnu preko kokota. Plamen i dim suknuše iz cijevi... tane iščupa revolver iz kockarove šake, i on poleti kratkom putanjom kroza zrak, a onda pade na tlo i odkliže po piljevinom posutom podu.

Dim od baruta povi se prema drugom kockaru, kojega Barny nije ispuštao iz vida. A onda ridokosi kauboj pogleda kockara na tlu, koji je sada sjedio i trljao očito nepovrijeđenu ruku.

— Zar mu nisi mogao prostrijeliti glavu, Jime?

— Grobar baš ne voli raditi po toj vrućini. — Jim otpuhnu dim iz cijevi, prije negoli je gurnuo revolver u korice.

Drugi kockar, koji je kao i prije stajao uz tezgu, polako gurnu bocu s viskijem prema točitelju.

— Jesi li i ti žedan, Jime? — upita Barny.

— Naravno, Barny.

— Ali, čini se da nam danas momak neće dati ništa, Jime. Zar mu naš novac nije dovoljno dobar?

Jim se nasmiješi u zrcalu, gdje je vidio svoj odraz; bio je visok, još uvijek mišićav muškarac, širokih ramena, oštro rezanog lica, tamnoplave kose i očiju sivih poput kamena.

Izvana se začuše koraci na drvenom nogostupu, iznad vrata se pojavi šešir, a onda šerif Clyde Conroy uđe u salun.

Točitelj natoči piće u dvije čaše i gurne ih preko tezge. Kockar Jug stajao je sada uz tezgu, oblizujući svoju šaku. Možda ju je ipak okrnulo tane.

— Što se događa? — upita šerif, snažan muškarac na kojemu je sve bilo čoškasto, i koji je bio odjeven u odijelo od crne kože.

— Ah, više ništa! — nasmiješio se Barny četrdesetpetogodišnjem šerifu. — Ovaj glupan postao je bezobrazan, šerife, a kad mu je Jim prišao jednu za uho, posegnuo je za revolverom. Već sam pitao Jima zašto mu nije prostrijelio glavu. Možete li to razumjeti?

Oštre šerifove oči zahvatile su najprije Jima, a onda i kockara.

— Neću to trpjeti u svom gradu, razumijete li? — osorno će čovjek sa sjajnom srebrnom zvijezdom na prsima.

— Sve je u redu, šerife — umiješa se u razgovor drugi kockar. — Jug Floyd zacijelo nije tako mislio. On je pomalo raspaljiv čovjek.

Jug tiho prekune.

Šerif Conroy podignu revolver s tla, otpuhnu piljevinu s oružja, pomno ga pogleda i baci na tezgu.

— Ako se to još jednom dogodi, bit će najbolje da odete iz grada?

— Neće se više ponoviti — odgovori drugi kockar prije negoli je Jug Floyd stigao išta izustiti.

Serif još jednom pogleda Talbota, a onda se okrene i izađe iz saluna.

— Onda ... — u zdravlje, Jime! — Barny. podignu čašu i odmakne se malo u stranu, jer se drugi kockar udaljio.

Jim priđe tezgi, dohvati drugu čašu, kimne Barnyju i ispi viski.

Floyd uze svoj revolver s bara. Na bubnju je ostala brazda, no još se mogao okretati kad ga je povukao uz podlakticu. Jug gurnu revolver u korice i natakne kožnatu petlju preko kokota.

— Još dva, Melvine — zahtijevao je Barny. — I sam znaš, na jednoj nozi se tako loše stoji.

Drugi kockar obiđe Barnyja, stane pored Jima i počeo ga promatrati. Bio je to muškarac tankih usana i hladnih, prodornih očiju koje su se Jimu učinile opasnima.

— Ja sam Reno Tolin — predstavio se.

— A ja zaudaram na goveda, kao i moj prijatelj — uzvratit će Jim. — Možda bi bilo bolje da se izbjegavamo.

— Zašto? — Čovjek se blijedo osmijehnu.

— Zato što ne možemo ni pomirisati jedan drugoga, Toline.

Reno Tolin se smiješio, ali njegove su oči ostale hladne.

— Tko zna, neće li se to izmijeniti, gospodine. Niste li vas dvojica s Grahamova ranča?

— Doista ne bih znao što se to vas tiče!

— Možda je uistinu tako. — Tolin slegnu ramenima. — No Grahamova žena je moja sestra, gospodine. Niste li s njome došli u grad? Gdje je ona sada?

— Što? — upita Barny. — Tko je njegova sestra?

— Julie Graham, moj mladiću. — Tolin se šire nasmije.

— No, sada će se Graham obrađovati! — Ridokosi kauboj nasmije se iz svega grla i udari šakom po baru. — Kladio bih se da mu Julie nije o tome rekla ni riječi!

— Zar bi to nešto izmijenilo? — upita Tolin.

— Zacijelo ne bi. No, gadno se varate ako mislite da Graham očekuje brata svoje žene. Pogledat će je li gospođa Beaver dotle došla s Julienom haljinom da možete pozdraviti svoju sestru.

Kad je Barny izašao, Jim Talbot gurnu točitelju praznu čašu i reče:

— Još jednom!

Za dvije minute vrati se Barny.

Odmah će doći, Toline. Melvine, još mi uvijek nisi dotočio?!

Nepune dvije minute kasnije Julie Graham potrčala ispred malih prozora, uđe u salun, zastane ispred Tolina i zagleda mu se u lice, pa se nasmije.

— Zdravo, Julie! — usklikne Tolin i raširi ruke.

Julie Graham bile su dvadeset i četiri godina. Imala je velike tamne oči, koje su pri pogledu na Tolina zasjale poput zvijezda. Potrčala je prema njemu, dopustila da je uhvati oko struka, a onda je privukla noge. Tolin je zavrtio oko sebe, a zatim je spustio na pod i poljubi.

Julie se oslobodi njegova zahvata i odmaknu. Promatrajući ih, Jim po-

misli da između njih dvoje ne postoji nikakva pretjerana sličnost.

— Zaboga, kako si došao ovamo?

— upita Julie. — Odakle znaš da sam tu?

— U Medicine Bowu pronašao sam nekoga tko mi je rekao da te je tamo vidio prije godinu dana... sjećao se da si iz Glenrocka. I tako sam došao ovamo i saznao da si se u međuvremenu udala.

— Da bi postala ono što se naziva pristojnom ženom — doda drugi kockar.

Julie mu dobaci pogled pun prezira, a onda se opet okrenu Tolinu.

— Koliko se vremena nismo vidjeli, Reno?

— Gotovo tri godine. No ti kao da se uopće nisi izmijenila.

— Naravno, to moramo proslaviti!

— Julie se opet nasmija. Jime, Barny, hoćete li s nama?

— Mislim da bismo morali požuriti želimo li za dana stići na ranč — odgovori Talbot.

— Zar misliš da ću danas nazad? — upita ga Julie Graham. — Slavit ćemo!

— Znači li to da ćemo nazad jahati sami? — progunda Barny.

— Ako vam se žuri, drugo vam ne preostaje. — Julie slegnu ramenima.

— Laku noć! — pozdravi Barny, nabivši šešir na čelo. — Gazda će nas lijepo pozdraviti, Jime!

— Neka. — Jim se okrenuo. — Dođi, Melvine, ulij još jedanput, a onda odlazimo!

Julie pjevuče Tolina za jedan stol i sjede.

— Neka dođe i tvoj prijatelj, Reno! Ta, zacijelo ste dobri drugovi?

— Dakako, Julie. Jug, dođi i sjedni. Hej, momče, donesi nam prvora-zredno piće!

II

Mrak je ležao nad rančom i širokom zemljom Wyominga.

Kane Graham, snažni rančer, prosjede činjave kose, obišao je stol u velikoj sobi za dnevni boravak, i napokon se naslonio na trezor.

— Pa što je u tome loše? — upita Barny, stojeći pored vrata. — Momak koji tvrdi da je njezin brat, sutra će je dovesti ovamo.

Graham prokune, odbije se od trezora i pođe dalje, sve dok nije došao u blizinu Jima Talbota, koji se pored jednog velikog prozora naslonio na zid. Graham skupi desnicu u veliku, čvrstu pješnicu. Iako pedesetpetgodišnjak, još je uvijek djelovao poput medvjeda.

— Nisam li ti rekao da je ne puštaš iz vida? Njegove oči ljutito su sjevale prema Jimu.

— Ta ona nije više dijete! — Uostalom, i prije si je znala pomoći. Dokaz: uhvatila je na udicu najboljeg muškarca u cijelome kraju!

Graham je i dalje uporno kleo. Izgledao je kao da će se oboriti na Jima, no on je stavio ruku na držak revolvera i kažiprstom otkačio ko-žnatu petlju.

Rančer je primijetio taj pokret i pošao dalje. Kad se zaustavio ispred Barnyja, ridokosi kauboj reče:

— Pa, neće valjda s bratom leći u krevet, gazdo!

— Budalo! — zaurla Graham, naglo zakorači i tresnu kauboja šakom posred lica.

Barny tresnu o vrata, a onda se sruši na tlo.

— Danas si opet proketo snažan — otegnutim će glasom Talbot. Ruka mu je još uvijek bila zgrčena oko drška revolvera.

Barny se stenjući valjao po podu; napola je ustao, no Graham ga udari nogom. Poletio je prema vratima i opet pao. Rančer se povuče i protrlja šaku.

Barny, teturajući, ustane i obriše krv s usnica.

— Smiri se, Barny — promrmlja Jim. — Dobro znaš da on to ne podnosi.

Rančer je obišao stol i opet se naslonio na trezor, u kojemu je... koliko je Jim znao, a i drugi momci na ranču... imao približno pet i po tisuća dolara.

— Odjahat ćemo u grad! — odjednom će Graham. — I to odmah! Povest ćemo sve momke koji su ovdje. Ostaje samo kuhar!

Talbot zakorači. Barny je izašao iz sobe, pa Jim pođe za njim. Pobrzao je hodnikom i sustigao Barnyja napolju, na širokim stubama što su vodile u dvorište.

— To smeće! — propišta Barny. — Mogao bih mu prosvirati glavul!

— Umukni! — Jim ga udari po ramenu. — Dobro znaš da je ljubomoran.

Potrčali su dvorištem prema bližoj zgradi za momke, s prozorčića koje su padali snopovi svjetla u dvorište. Jim povuče vrata i poviknu:

— Ustajte! Gazda želi s vama odjahati u Glenrock!

U zgradi su bila samo tri kauboja: Ross, Harry i Clem, žilavi momci čvrstih šaka, koji su odmah iskočili

iz kreveta i obukli se a da pri tome nisu rekli ni jednu ružnu riječ.

— Hoćete li uvijek tako skakati kad vam on naredi? — Barny je sjeo za dugi stol i klimao glavom?

— On je gazda! — odlučno uzvratí Ross. — A što gazda kaže, to se uradi!

— Da... upravo tako! — gundajući potvrdi Harry.

— Onda osedlajte konje — reče Talbot. I gazdinog.

Ross još zakopča pojas s nabojima, a zatim prvi istrči iz zgrade.

— Zar i tvog konja? — upita Harry.

— Naše još nismo ni rasedlali — uzvratí Jim. — Znali smo što se sprema.

— A što se dogodilo?

— Već će vam gazda reći, ako smatra da to morate znati.

— Ponekad mislim da si protiv njega. — Harry je zastao ispred Jima.

— Uistinu?

— Da, Jime. Zar ne misliš na to da te on plaća? Živiš od njegovog kruha i njegove stoke!

— A on živi od toga što mi tu stoku držimo na okupu i gonimo u Medicine Bow, kad je želi prodati.

— Ipak, on je gazda!

— Nisam ni tvrdio drugačije. Hajde, kreni i osedlaj svog konja!

Clem potrčča pored njega i nestade napolju u tami.

— Kladio bih se da imaš nešto protiv njega! — procijedio je Harry, još uvijek stojeći ispred Talbota.

— Stići ćeš prekasno — reče Jim.

— A onda će te nabiti kao vreću jer si posljednji, Harry. — Barny ustane. — Dobro znaš da on na

posljednjem i te kako voli iskaliti svoj bijes. A i može, kad je gazdal

— Ne mogu shvatiti što si još uvijek na njegovoj platnoj listi — Harry će riđokosom momku.

— Ne shvaćaš ti koješta! Ipak, želiš li glatko proći, požuri!

Harry izađe iz zgrade. Prošao je tek nekoliko koraka preko dvorišta, kad rančer zagrmí:

— Koliko ti je vremena opet potrebno, do vraga!

Jim iziđe, odveza svog bijelca s motke ispred zgrade, i pođe s konjem do bunara, pored kojega se nalazio visoki kostur vjetrenjače. Te je noći vladala takva tišina da je mirovala i vjetrenjača, koja je inače neprekidno klepetala.

Rančer je sišao niza široke stube i povikao:

— Cleme, ti ćeš odjahati do pašnjaka i reći Horseu, Rogeru i Zaneu da ih sutra ujutro nitko neće smijeliti Hestone?! Gdje je taj lijeni kuhar koji uvijek poždere sve što vrijedi?

Jim pogleda prema kuhinjskoj baraci, koja je bila u tami. Graham prođe dvorištem i udari nogom po zidu barake.

— Hej, lijeno pseto, otvori gubicu kad govorim s tobom!

Ostali su došli iz korala sa svojim konjima. Clem uzjaše i odjaše u noć.

U kuhinjskoj baraci upali se svjetlo. Otvorio se jedan prozor, a prigovarajući glas kuhara upita:

— Kakva je to buka usred noći?

— Dat ću ti ja buku! — ljutio se rančer. — Odjahat ćemo u grad, razumiješ li? Ujutro ne moraš skuhati kavu Jasno?

— Da... da, gazdo! — uzvрати kuhar.

— Ne zaboravi to, inače ću ti kavu odbiti od plaće!

— Da, da! — Prozor se opet zatvori.

Rančer se približi, a Harry mu pruži uzde. Vinuo se u sedlo, potjerao zaplašenu životinju i povikao:

— Naprijed, vi umorni nitkovi!

Negdje poslije ponoći stigoše u grad. Krovovima je klizilo mjesечеvo svjetlo. U galopu su projurili pokraj uskog niza kuća, a onda su zaustavili daščuće konje ispred saluna. Uzvitlala se prašina i odlelujala prema osvijetljenim prozorima.

— Julie! — poviče rančer.

Jim Talbot ugleda kroz prozor mladu ženu. Julie i oba kockara, od kojih je jedan navodno bio njen brat, sjedili su za stolom u dnu prostorije.

— Julie! — počovo zaurla rančer, tako da mu se gotovo iskrenuo glas.

Točitelj od straha uvuče glavu među ramena, a Julie ustane, priđe k vratima i pogleda preko njih.

— Zar ti je Jim ispričao, Kane? — Nasmije se. Zamisli, ovdje sam naišla na brata!

Kane Graham, psujući, sjaše.

Na suprotnoj strani ulice otvorila su se jedna vrata. Kad je šerif Conroy izišao na svjetlo mjesечine, njegova je zvijezda mutno zasjala.

— Čemu toliko buke, Grahame? — osorno je upitao.

— Ne trebam vas, Conroyu... — Kane Graham se okrene. — Pođite u krevet. — Zar niste čuli? Niste mi potrebni!

— Ovdje sam ja šerif, a ne vi, Grahame! Jasno? Pretjerate li, dobit ćete za ovu noć jednu ćeliju.

— Što ćete učiniti?!

— Zatvorit ću vas — uzvрати šerif
ravnodušnošću čovjeka za kojega je
strah apstraktan pojam.

— Očito, ne znate tko se pred
vama nalazi!

— Ne brbljajte gluposti, Grahame.
Vaša zemlja, stoka i novac mene se
ne mogu dojmiti... Dakle, ne zaboravite:
noću ne podnosim u gradu
buku. Ljudima je potreban san. —
Conroy se okrenu i vrati u svoj ured.

— Još ćeš mi poljubiti čizmu, —
prošapće Graham blijed od gnjeva, a
onda se okrene i pogleda ženu, koja
je u međuvremenu izašla iz saluna.

Jim Talbot se nasloni na rog sedla;
promatrao je prizor s više znatiželje
negoli zanimanja.

— Reno, iziđi! — pozva Julie.

Reno Tolin dosad je stajao uz
vrata, no lice je bilo u sjeni i nije se
moglo raspoznati. Sada muškarac
izađe i stane pored Julie Graham.

— To je Reno, Kane — reče mlada
žena i ponosno se nasmija.

— Otkad ti imaš brata? — gundao
je rančer.

— Oduvijek.

— A ja ne znam ništa o tome!

— Nikad me nisi ni pitao imam li
rodbine. Jesam li za to ja kriva?
Znam da te to ne zanima, no Reno je
unatoč tome moj brat. — Julie se
opet smijala.

Bučnim koracima Graham pođe
preko dasaka i priđe Renou Tolinu i
oštro ga pogleda.

— I... vi se zovete?

— Reno Tolin, mister.

— Julie se zvala drugačije kad
sam je upoznao.

— Djevojke po krčmama uvijek
uzimaju druga imena, šurjače —
Tolin se naceri.

— Nacrtaj si ti šurjaka! Jasno?

Tolin uzmaknu korak.

— Što hoćeš od moje žene? —
nastavi rančer.

— Htio sam je vidjeti. Ili je to,
možda, zabranjeno?

— Aha! E pa, sad si je vidio, i
možeš opet nestati iz Glenrocka. Jesi
li razumio?

— Kane, nepravedan si — poviče
Julie. — Ne tiče te se da li je ovdje,
ili nije. I, on je moj brat! — Pri
posljednjoj riječi Julie snažno udari
potpeticom po dasci.

— Tako dakle, ne tiče me se? —
procijedi Graham. — Već ćeš ti
vidjeti! Upravo to mi je manjkalo:
da moram vući za sobom gladnicu od
šurjaka! Jesi li čuo, Toline? Nestat
ćeš što brže možeš!

Sada je iz saluna izašao i drugi
mladić. Prošao je pored Julie i
naslonio se na stub.

— Je li i to tvoj brat? — siktao je
Graham.

— Nije, to je prijatelj moga brata.

— Hajdemo! — naredi Graham
ženi.

— Čekaj da se oprostim od Renea.
Okrenula se Tolinu, poljubila ga i
rekla: — Uvijek je to tako, Reno.
Neka ti ne bude krivo!

— Možeš dobrozano zadati bol —
Tolin će rančeru.

— Što? — prosiće Graham. Jed-
nim se skokom približi.

Tolin odskoči u stranu i izvuče
kolt iz korica. Nekoliko udisaja
potrajala je pucketava tišina, a onda
se Graham povuče, gurnu Julie s
dasaka i uzjaše.

Kockar gurnu revolver u korice i
naceri se nadmoćnim samopouzda-
njem.

— Nestanite! — procijedio je Graham kroza zube. — Nestanite, ili će biti vraga!

— Čini mi se da nam prijeti — progovori Jug Floyd.

— Harry, dovedi njenog konja! — naredi Graham.

Julie je još uvijek stajala na ulici.

Harry potjera svog konja prema staji i nestane u dvorištu. Čuli su kako je nogom udario po vratima i dozivao konjušara.

Jim Talbot pogleda preko ramena.

Na suprotnoj strani ulice, vrata šerifova ureda bila su otvorena, no Conroy se nije pokazivao.

— Dakle... do slijedećeg puta, Julie! — doviknu Tolin.

— Do viđenja, Renol! — Julie domahnu kockaru kad je krenuo u salun.

Jug Floyd pođe za svojim prijateljem. Vrata su se uz škripu zaljuljala prema napolje.

— Hoće li već jednom doći ta budala s konjem? — procijedio je rančer. — Hej, Harry, ne bi li to moglo brže?

Povik odjeknu malim gradom a malo zatim šerif izađe iz ureda, s puškom u ruci. Cijev je plavkasto svjetlucala na mjesječevu svjetlu dok je Conroy prilazio.

— Sjedite li vi na ušima, Grahame?

— Ostavite me u miru!

— Zašto mislite da upravo vi imate pravo buditi ljude iz sna?

— To se i ja pitam! — reče Tolin čija se glava opet pojavila iznad vrata. — Taj moj šurjak je prilično umišljen čovjek, šerife!

— Nije mislio na vas — oštro reče šerif, kako bi skrenuo Grahama. — Grahame, zaurbate li još jednom tako

glasno, zatvorit ću vas! Na poštenu riječ!

Graham tiho prekune. Conroy se povuče natraške i nestu u sjenu.

— Naprijed, k staji! — naredi Graham.

Okrenuše konje.

— A ja? — dovikne Julie kad su kretali. — Zar ću trčati po prašini?

— Mogla si se vratiti kući s Jimom i Barnyjem! U tom slučaju ne bi ni koraka morala pješice! — gundao je rančer.

Kad su došli do ograde stajskog dvorišta, primijetili su svjetlo koje je u snopu padalo iz duge zgrade. Čulo se daktanje konja i zveket jednog lanca. Tada se pojavi Harry s konjem, u dvorištu uzjaše svog dorata i izjaše iz dvorišta.

Julie se uspne na svog konja. Kad su, malo zatim projahali pored saluna, mahнула je i doviknula:

— Dostora, Renol!

Tolin joj odmahnu. Prodoše.

— Odmah zaboravi tog klipana! — oštro će Graham ženi. — Naređujem ti!

...

— Stoji! — zapovjedi rančer kad su se u osvit dana uspeli na jedan brežuljak i pred sobom ugledali maglu koja se isparavala iz široke, valovite prerije.

Mala grupa jahača zastala je na vrhu brežuljka. Graham se podignu u stremenima i pogleda prema zapadu, gdje su se, iznad krpa magle i vrhova brežuljaka, u velikoj daljini vidjeli samo nejasni obrisi planina.

— Što je? — upita Julie. — Da ne misliš na staroga Sparka, Kane?

— Zar je to čudno? — Graham se spusti u sedlo. — Nisi li upravo ti govorila o njemu? Hajdemo! Odjahat

ćemo do njega i izbaciti staroga nitkova iz kreveta. Naprijed!

Kane Graham potjera konja niz brežuljak, u smjeru zapada. Harry, Julie i Ross jurnuše za njime.

Jim i Barny značajno su kimali glavama, a onda proslijediše za njima. Uzvitlala se prašina, i još se dugo vijorila za njima poput zastave.

Nakon pola sata jahanja ugledaše nekoliko onižih koliba i jedan koral; zdanja i koral bili su raspoređeni oko jednoga bunara i razgranatog stabla. Jutarnje magle već su se počele dizati, a obzorje je porumenjelo. Za nekoliko minuta izaći će i sunce.

Zastali su usred dvorišta. Harry opali iz revolvera na jednu od dvije kolibe u natrulom zidu koje tanad zaore duboke linije.

— Hej, Sparku! — dozva rančer. — Imaš posjetu, zar ne čuješ?

U kolibi se začu kletva, zatim se nešto sruši uz buku, a onda se vrata otvore. Stari, zgrbljeni muškarac iziđe iz kuće s puškom u ruci.

Harry nabije revolver i okrene bubanj preko podlaktice. Divlje se nasmija kad je ugledao starca i, mladića koji je izišao za njim. Sparkov sin, otprilike osamnaestogodišnjak, bio je odjeven u poderane i preširoke hlače, košulju bez ovratnika ispruganu izbljednelim plavim prugama i obuven u razgažene cipele. Stari Spark je još imao na sebi noćnu košulju sivobijele boje, što ju je na brzinu ugurao u hlače.

— Do vraga! Što hoćete usred noći? — uskliknu farmer.

— Kad bih ja imao dugova poput tebe, ustajao bih noću — osorno uzvрати rančer. — No, sada je već bijeli dan!

— Tako ta ljenčina neće doći na zelenu granu! — pogrđi ga Ross.

— Hoćeš svoj novac, Grahame? — upita farmer. — Nemam novaca!

Rančer pogleda prema koralu sabijenom od krivih letava, u kojemu je bilo nekoliko starih konja za vuču, mršavih krava i svinja.

— Još uvijek nemaš ništa što bih mogao uzeti umjesto novca — gundao je Graham. — Što da učinim s tobom?

— Što god želiš, ali novca nemam.

Graham sjaše, prođe pored farmera i gurnu u stranu njegova sina. Zavirio je u kolibu, okrenuo se i vratio Aaronu Sparku.

— Svojedobno si se prihvatio uzgoja stoke, no to si napustio. Zar sam za to ja kriv?

— Sva je bila napadnuta od krpelja!

— Tko zna odakle ih je dobila. Moji herfordi su zdravi i nikada nisu imali krpelja.

— Zacijelo od longhorna kojega je još imao, a koji mu je također uginio! — doviknu Harry i zlobno se nasmije. — To ne shvaća samo glupan i farmer!

— Bilo kako bilo, nije mi koristilo što sam uzeo stoku od tebe, Grahame! — gundao je farmer.

— No ti si je uzeo, uništio, i sada je moraš platiti!

— Platit ću kad ću imati novaca. Nećeš osiromašiti ako pričekas još malo na trideset dolara, za dva grla stoke. Za tebe to uistinu nije velika svota!

Graham dohvati farmera, istrgne mu pušku iz ruke i baci je iza sebe.

— Nije riječ o tome koliko si mi dužan već naprosto, želim svoj novac. Nastoj se nečemu dosjetiti.

Narednog tjedna ću opet doći, a tada moraš imati novac, jasno?

Stari Spark se oslobodi Grahama zahvata, no rančer ga opet uhvati i privuče sasvim k sebi, a onda ga tako divlje odgurnu da je farmer pao na tlo.

— Ne možete tako postupati s mojim ocom! — poviknu mladi Spark, potrča prema Grahamu i napadne ga.

Rančer ga odbije. Joe Spark se spotaknu o oca, pa i on pade na tlo.

— Za tjedan dana! — ponovi Graham. — Tada ćemo doći ovamo i uzeti ono za što bismo mogli dobiti trideset dolara. Upamti to, Sparku! — Rančer pođe k svom konju i vinu se u sedlo. — Naprijed!

Konji zarzaše kad su ih potjerali pored ljudi koji su bespomoćno i zdvojno čučali u prašini.

Samo Jim ostane, ovijen oblakom prašine. Spark i njegov sin ustanu i otresu pijesak s otrcane odjeće. Neprijateljski pogledaše Jima.

— Što još hoćete? — doviknu mu mladić.

— Pribavite novac, Sparku. — Jim Talbot pogleda starca. — Graham bi vam inače mogao uništiti cijelu farmu, kakav je.

— Idite do vraga! — Svi ste vi jednaki... vi, nitkovi!

Joe potrči do puške, podigne je, napne kokote i uperi je u Jima.

— Odlazite! To je naša zemlja! Nitko od vas nema tu što tražiti!

Jim Talbot se sažaljiv, nasmiješi i zatrese glavom.

— Odlazite ili ću pucati! — ponovi Joe Spark. — Zar ne čujete?

— Kažite mu da nitko ne može glavom kroza zid, Sparku. — Jim je gledao starca. — Zid će uvijek ostati

čitav, a glava neće! Kako rekoh, pribavite novac. Jednu kravu ćete zacijelo moći prodati u Glenrocku. A ona će donijeti trideset dolara.

— Kaži mu neka ode, ne želi li dobiti tane u glavu! — propištao je mladić.

Jim ga pogleda. Momak je tako drhtao od bijesa da se cijev puške ljuljala.

— Shvaćam te, moj mladiću — tiho reče Jim, zapucketa jezikom i odjaše u prašinu što su je uzvitlali konji ostalih...

III

Jim Talbot iziđe iz spavaonice za momke, protrlja oči i žmirkajući pogleda prema suncu, koje je već bilo visoko na nebu nešto zapadno od ranča. Pošao je prema bunaru, svukao košulju i odložio je na ogradu, a onda izvuče vedro iz dubokog okna. Stavio ga je na ogradu, oprao se i osušio košuljom.

— Zar ste dosad spavali? — začuo se osorni glas Kanea Grahama s trijema.

Jim se okrene, otrese košulju i obuče je.

Kane je stajao gore, na trijemu, i objema se rukama naslonio na ogradu.

— Pa, cijelu smo noć jahali — Jim pođe nekoliko koraka dvorištem.

— Zar je to razlog da se cijeli dan prospava — gundao je Graham. — Kaži ostalima da ustanu, ili ću ih ja natjerati!

Jim slegnu ramenima i okrene se. Pošao je prema zgradi za momke.

Barny, Ross, Clem i Harry još su spavali; posljednji je imao otvorena usta i glasno je hrkao.

— Hej, probudite se! — poviče Jim. — Vaš dragi gazda ne želi da prospavate cijeli dan.

Nijedan od kaubojja nije se ni pomaknuo.

— Zar ne čuješ? — Jim gurnu Harryja. — Zove te tvoj zakon.

Harry se probudi, zbunjeno pogleda oko sebe i sjedne.

— Tvoj gazda smatra da si dovoljno spavao — nastavi Jim. — Probudi ostale! — Jim pođe k svom ormaru, izvadi češalj i prođe njime kroz tamnoplavu kosu.

— Ross! Clem! Barney! Probudite se, gazda zove! — zaurao je Harry.

Talbot baci češalj u ormar i izađe. Rančer je još uvijek stajao na trijemu.

Odjednom odjekne udaljeni pucanj. U istom trenutku iza ranča se rasprsnu jedno od gornjih stakala na velikom prozoru. Graham uvuče glavu među ramena i riknu:

— Netko me želi ubiti!

Jim potrča do bunara, kako bi pored zgrade za momke mogao vidjeti teren. Tamo gdje se tlo malo uzdizalo i bilo prekriveno gustim grmljem prema suncu iznad šipražja krpice dima od baruta dizale su se.

Jim potrča prema koralu, uskoči unutra i zazvižda.

Njegov bjelaš zarže i propne se na stražnje noge.

— Ta dođi već jednom! — dovikne Jim, dohvati sedlo s ograde i pođe prema velikoj životinji. Osedla konja, odvede ga do ograde i pričvrsti mu uzde za oglavnik.

Harry i Barny potrčaše preko dvorišta. Ispred koralja pojavi se rančer.

— Tamo! — poviče Harry i pokaže u preriju.

U zraku iznad šipražja uzvitlala se prašina, udaljavala se prema sjeverozapadu i počela poprimati oblik zida koji je postajao sve duži.

— Hajde! Brže, Jime, još ćeš ga uhvatiti! — grmio je rančer, podignuvši motku u ogradi koralja i vukući je u stranu.

Jim uskoči u sedlo i potjera konja. Bjelaš je uzbuđeno zanjštao, jogunasto se propeo i pojurio iz koralja preko dvorišta, pa pored zgrade za momke i štaglja, koji je poput okomito okrenutog sanduka dominirao terenom iza zgrade za momke.

Stigavši do prvih grmova, Jim potjera konja u gustiš i začu kako iza životinje krcka suho granje. Daleko ispred sebe, sasvim nejasno, ugledao je jahača ovijenog prašinom; upravo se popeo na vrh jednog brežuljka i nestao iza njega.

Kad se i on uspeo na vrh, daleko ispred sebe ugleda jahača u preriji. Čovjek zauzda svog konja, tako da ga je sada Jim vidio sa strane; u narednom trenutku odjekne hitac.

Jim je čuo zvižduk taneta i prasak. Bjelaš je nemirno zanjštao.

Puška ponovno prasnu, a tane prođe tako blizu Jima i konja da se bjelaš propeo i izbacio jahača.

Treći hitac gotovo se stopio s drugim. Tane je uz zvižduk prošlo tik uz bjelaševo uho. Prestrašena životinja zarže i odskoči ulijevo. Jim skoči i potrči za njim.

Nepoznati jahač okrenu konja i potjera ga punim trkom dalje prema sjeverozapadu.

— Što? Nisi sustigao onu svinju?
— grdio je rančer.

— Nisam. Konj se uplašio i zbacio me. — Jim je još uvijek bio na konju, naslonjen jednim laktom na rog sedla.

Harry i Ross su se nacerili... iz sušte zlobe, učinilo se Jimu... no to ga je dirale podjednako malo kao i oserni glas rančera, koji bi uvijek pronalazio nešto čime će zanovijetati.

Julie je izašla na trijem, odjevena u crno odijelo, a duge kose ispletene u pletenicu.

— Zašto toliko vičeš, Kane? — bezazleno je upitala. — Jim doista nije kriv ako te netko hoće ustrijeliti.

Graham prekune i udari šakom po ogradi.

— I, nisi ga ni prepoznao?

— Nisam. Bio je predaleko.

— A ja sam uvijek mislio da ti imaš najboljeg konja ovdje.

— Svaki se konj preplaši kad mu tanad zviždi pored uha.

— Pobrinj da se Horse, Roger i Zane smijene. Povedi Barnyja i Clema. Harry i Ross ostaju na ranču.

— Dobro! — Jim se uspravi u sedlu.

Barny i Clem odu do korala, izvuku motku, a onda uzmu lasa da bi dohvatili svoje konje.

— Jime, pričekaj, i ja ću s tobom!
— dovikne Grahamova žena. — Htjela bih opet jednom vidjeti stoku.

Graham tiho progunda, kao da to ne odobrava, ali glasno se nije pobunio.

Julie siđe stubama brzo i lako poput mlade djevojke.

— Barny, osedlaj i njenog konja!
— doviknu Jim.

— Moraš se vratiti prije mraka! — doviknu rančer za ženom. — A ti pripazi na nju, Jime!

Talbot kimnu, okrenu bjelaša i pojaše prema otvorenom koralu.

Barny dovede mladoj ženi konja do ograde i tačno ga sveže.

Jim sjaše i osedla konja. Dok je to radio, Julie se približi, pogleda ga i reče:

— Danas je opet nemoguće!

— Uvijek se ponovno pitam kako si se točće mogla udati za njega? Ne da ti ni da se približiš njegovu hrvču.

— Odatle sam mogla znati. Kad sam došla u Glenrock, bio je vrlo širokogrudan.

— Sve dok mu nisi dospjela na uzicu! — Jim zategne kolan, odveže konja i pruži uzde ženi.

— Zar mi nećeš pomoći da se popnem u sedlo? — Iz njenih je tamnih očiju zaiskrilo.

— Možeš i sama!

Jim uzjaše i pričeka Barnyja i Clema koji su izašli iz korala, zavjesili motku, a onda se vinuli u sedla. U međuvremenu je to uradila i Julie, pa sada njih četvoro, jedno pored drugoga, izjahaše iz dvorišta. Rančer je nešto doviknuo za njima, no to više nisu razumjeli.

Clem se ogleda, no Barny mu dovikne

— Ostavi ga neka melje!

Jahali su prema istoku, pored gustoga grmlja i ponekog stabla, usamljena ili u grupama. Valovito tlo prelazilo je u brežuljke, a onda stigoše do duge doline, u kojoj je pasla Grahamova stoka: tri tisuće herforda.

— Pričekajte trenutak! — reče mlada žena.

Zaustavili su se na vrhu brežuljka i pogledali dolje, u dugu dolinu potokom podijeljenu na dva dijela, gdje je prerijska trava bila viša i sočnija nego drugdje. Jahali su sa strane široko raštrkanih goveda i približavali se brežuljku.

— Koliko ove godine plaćaju u Medicine Bowu za stoku? — upita mlada žena.

— Trideset i osam dolara — uzvрати Jim.

— Trideset i osam puta tri tisuće. — Julie Graham se nasmija. — Koliko je to, Jime?

— Izračunaj i znat ćeš.

— Da ti ja kažem koliko je to?

— Ne zanima me. — Jim udari bjelaša po vratu i pojaše u dolinu.

— To je mnogo više od sto tisuća dolara, Jime! — poviče Julie za njime. — Golema svota.

— Baš me briga. — Jiti Talbot je stigao do podnožja brežuljka, zajedno s trojicom zaprašenih kauboja.

— Pomislili smo da ćemo ovdje ostati do zime — dočeka ih jedan od kauboja. — Što se dogodilo u gradu?

— Ništa.

— Clem je rekao da se pojavio Julie brat. Zar je to točno?

— Pitaš je, kad te toliko zanima!

Jim produži u dolinu. Stoka se gurala pored njega. Jahao je koritom potocića, do vatre uz koju su ležale polomljene grane. Osvrnuvši se ugleda smijenjene kauboje kako se uspinju brežuljkom, a Barnyja i Clema na silasku u dolinu. Julie se još zadržala na brežuljku i domahivala smijenjenim jahačima.

Jim sjaše, baci nekoliko grana u vatru i čučne. Malo zatim sjašu Barny i Clem.

— Kad bismo stoku pritjerali bliže ranču, lakše bismo je čuvali — reče Barny.

— Tamo trava nije tako dobra — usprotivi se Clem.

— Za herfordē je dovoljno dobra — gundao je Barny.

Jim baci još nekoliko grana u vatru.

— Da mi je samo znati tko je pucao na gazdu — promrmlja Clem. — Najvjerojatnije stari Spark!

— Spark? — Barny se prezirno nateri kauboju pored sebe. — Ta on ne bi ni muhi učinio našao!

— Zar ga doista nisi prepoznao, Jime?

— Nisam.

Talbot pogleda prema brežuljku, a kad tamo nije vidio mladu ženu, uspravi se.

— Zaboga, kamo je otišla? — poviče Clem, gurnuvši Barnyja.

Jim se jednim skokom vinuo u sedlo.

— Dođi, Barny! Cleme, ostani pored stoke!

Jim potjera konja potokom, tako da je voda prskala visoko naokolo. Stigao u podnožje brežuljka, a onda potjerao konja uz prilično strmi oborak. S vrha ugleda Julie, udaljenu otprilike tristo metara, kako razgovara s nekim jahačem.

Bio je to Tolin, njen brat.

— Što je to? — Barny ga je sustigao i zaustavio svog konja.

— Ne znam. — Jim zapucketa uzdama.

Kad su stigli do njih dvoje, primijetili su Tolinov veliki smiješak i sjajno lice mlade žene.

— Renō nas je vidio dok smo jahali ovamo — objasni Julie.

— Gdje vam je prijatelj? — zani-
mao se Barny.

— Tiče li vas se to?

— Reno jaše nazad u Medicine
Bow — objasni brzo mlada žena. —
Njegov je prijatelj htio dalje na
sjever, u Kanadu. Tamo je, navodno,
pronađeno zlato.

— To kauboje doista ne zanima
— osorno reče Tolin. — Dakle, Julie,
napni uši pored onog starog gunda-
la. Možda će ga jednoga dana ipak
odnijeti vrag. A onda ćeš se obešteti
za sve.

— Već ga je danas malone odnio
— rastezao je Jim. — A s time još
u uvijek nije gotovo.

— Što ne kažete? — Tolin se još
u uvijek cerio.

— Da! — usklikne Julie. — Zami-
sli, na Grahama je netko pucao! Iz
puške! Na žalost, iz prevelike uda-
ljenosti.

— Tako? — Tolin slegne rameni-
ma. — Za njim zacijelo nitko neće
plakati.

— Neće... neće, sasvim sigurno —
dalje je otezao Talbot. — No, unatoč
tome, bilo bi to ubojstvo.

— Što se mene tiče... Onda, Julie,
sretno! — Tolin vrškom prsta dotak-
ne šešir.

— Javi se opet, Reno! Julie se
nagnula prema njemu i poljubila ga.

— Hoću. — Tolin projaše pored
Jima i skrenu prema jugu.

Svo troje su gledali za njim, a on
se još jednom osvrnu i mahne. Julie
mu odmahnu i poviče:

— Puno sreće, Renó!

Tolin tada potjera konja, pored
brežuljka iza kojega je paslo tri ti-
suće Grahamovih goveda.

Pogled mlade žene klizne s Jima
na Barnyja, a onda se vrati na Jima.

— Možete to ispriповijedati Gra-
hamu, ako u tome uživate.

— A koji bi nam užitak priuštio
Graham nakon toga? — Jim okrenu
svog konja. — Dođite!

Polako su jahali do brežuljka, a
onda prema vrhu. Kad su se na
njemu zaustavili, Tolin je već odma-
kao dobar dio puta prema jugu.

Dolje, u dolini, Clem je čučao
pored vatre, od koje je prema nebu
vijugao tanak stup dima. Jim pogle-
da prema suncu i reče:

— Vraćam se s Julie na ranč.
Imajte otvorene oči, Barny. Nešto se
događa... osjećam to.

— I ja, Jime. — Barny kimnu
glavom. — Pripazit ćemo.

— I, mislite na to da su vaši životi
važniji od Grahamove stoke.

Jim okrene konja i počeo se spuštati
niz obronak.

Julie potjera konja za njim, susti-
gne ga i reče:

— Možda bi svima na ranču bilo
bolje kad bih ja bila gazda.

— Ti sa svojim bratom?

— Zašto ne? Zar imaš nešto protiv
njega?

— On se razlikuje od Grahama po
tome što je mnogo mlađi i siromaš-
niji. No, vjerujem da je i onda bilo
tako.

— Da! — oštro će Julie. — Doista
je lijepo što si to rekao tako jasno,
Jime!

IV.

Usred noći Jim Talbot se probudi.
Okrenuo se na šuštavoj slamarici i
pogledao mliječno mjesечеvo svjetlo
što je prodiralo kroz prozorčić. Raz-
mišljao je što ga je moglo probuditi,

a onda začuje njištanje jednoga konja.

A zatim opet sve utihnu.

Jim odvrne pokrivač i ustane.

Ross, Harry, Horse i Roger spavali su dubokim snom. A Zane mora da je negdje vani i kruži oko ranča.

Jim priđe vratima i polako ih otvori, ali nije mogao sasvim izbjeći škripanje. Izađe. Zgrada se kupala u mjesečevoj svjetlosti, a na tlu su titrale crne sjene.

Zanea nije vidio.

Jim pođe dalje, do bunara, a na tlu pored korala ugleda skrupčanu priliku. Pogledao je naokolo, a onda brzo potrčao. Skrupčani je bio Zane. Gurnuo je kauboja, i ovaj se prevadio na trbuh.

Ugledavši nož što ga je netko do korica satjerao u kaubojeva leđa, Jim osjeti kako mu se niz kralješnicu spušta najprije vrućina, pa onda hladnoća. Ponovo je pogledao naokolo. Učinilo mu se da se posvuda nalaze neki nitkovi koji zure u njega i podmuklo se cerekaju.

Jim se uspravi, potrči nazad prema zgradi za momke i poviče:

— Probudite se! — Navukao je hlače i košulju, a kad je vidio da su se ostali probudili, doda:

— Zane je ubijen!

Poskakali su iz kreveta i užurbano se odjenuli.

Držeći pojas s mecima u ruci, Jim potrči napolje, do mrtvog kauboja, a onda otrči dalje, do korala. Motka je još visjela u debelim drvenim klinovima, pa Jim potrča do ugla. S istočne strane korala bilo je istrgnuto nekoliko motki.

U dvorištu, Ross opali u zrak i zaurla: — Napad, gazda!

Potrajalo je nekoliko minuta dok je rančer izašao iz kuće, a Julie povikala:

— Tko je napadnut?

Kauboji su u to već svi bili kod korala i pokušavali pri mjesečevoj svjetlosti prebrojiti životinje u oboru.

— Dva manjkaju — reče Ross kad je napola odjeveni rančer došao do korala. — Da... dva su nestala!

— Zar taj glupan nije mogao bolje pripaziti? — Graham se nagnu nad mrtvoga kauboja i prekune. — Hajde, ispitajte tragove. I, osedlajte konje! Odmah ću doći.

— Što je, Kane? — poviče Julie, koja se pojavila na širokim stubama ispred kuće odjevena samo u svilenu spavaćicu.

— Pokrali su mi konje! — urlao je Graham.

Jim se udaljio od korala, ispitujući zemlju.

— Rogere, potrebne su nam svjetiljke i baklje! — reče Ross. — Harry, po konje!

Jim je spazio tragove u pjesku koji su vodili iza štaglja. U tamnoj sjeni visoke građevine nije vidio otiske, no iza nje ih je opet pronašao. Čučnu i opipa tragove.

Bio se već prilično udaljio od ranča kad su stigli i ostali, s bakljama i jednom svjetiljkom.

— I...? — poviče Graham kad se zaustavio iza Jima.

Jim se uspravi i okrene. Momci su osedlali njegova bjelaša i doveli ga sa sobom.

— Koliko ih je? — režao je Graham.

— Dva su jahača odvela dva konja — uzvрати Jim.

— Hajde, penji se u sedlo! Harry, daj ovamo tu baklju!

Kauboj usmjeri svog konja s druge strane rančera i spusti goruću baklju toliko prema dolje da se njegov konj uplašio, a pri tome je ližuće svjetlo plamena obasjalo trag.

Talbot uzjaše i potjera konja za ostalima, koji su slijedili Harryja.

— Kane — poviče odjednom Julie Graham — pričekaj! I ja ću s vama! Neću sama ostati ovdje!

Jahači zaustave konje, osvrnu se i ugledaju mladu ženu koja je od štaglja potrčala prema njima. Teško dišući, Julie dotrča do ljudi i odmah se prihvati muža.

— I ja ću s vama! Neću ovdje ostati sama!

— Još je kuhar ovdje — uzvratila odsječeno Graham. — Što ćeš samnom! No, možda će doista biti bolje pripazi li još tko na ranč.

— Čemu? — procijedi Ross kroza zube.

— Za slučaj da je posrijedi trik! Možda su nam konje ukrali samo zato da bi nas odmamili s ranča. Jime, ostaješ ovdje! Julie, odmakni se od konja! Harry, naprijed!

Harry potjera konja i ponovo bakljom osvjetli tlo.

— Hoću s vama! — uporno će Julie, ali ipak ispusti uzde Grahamova konja.

Jim sjaše i pogleda za petoricom jahača koji su sada trkom tjeroali konje i brzo se udaljavali od ranča. I Julie je gledala za muškarcima, a onda se okrene i priđe Jimu, pa upita:

— Kad će se vratiti?

— Odakle bih ja to znao?

— Jednom mi je pričao da je osam dana u stopu proganjao konjokra-

dicu koji mu je ukradio samo jednog konja.

— Da, Julie. On nema mira kad nešto naumi... imalo to smisla ili ne... Pođimol!

Pošli su nazad do štaglja. Tu se Julie objesila Jimu o ruku i rekla:

— Dođi onda u kuću, Jime. Ostavit ću otvorena vrata spavaonice. Stari Quincy neće ništa primijetiti.

— Sasvim si poludjela, Julie. — Jim se osmjehnu.

— Zar se bojiš?

— Koga? Grahama? On mi neće učiniti ništa nažao.

— Ako se ne bojiš, zašto onda nećeš doći k meni? Ove se noći ionako neće vratiti! A vrate li se, čut ćemo ih.

— Naprosto me ne bi veselilo, Julie. Ako je stari Graham tako dosadan, trebalo je da se udaš za drugoga. Mora da si imala prilično širok izbor!

Došli su u dvorište i vidjeli staroga Quincyja kako vuče ubijenoga uz ogradu koral.

— Glupane! — prošaptala je žena, uvrijeđeno se okrenula i potrčala prema glavnoj zgradi.

Jim pogleda za njom. Julie je imala na sebi bluzu i hlače koje su isticale njezine obline.

— Prokletstvo... pomoz malo! — doviknu stari kuhar piskutavim glasom. — Sve moram uraditi sam!

Jim odvede konja do koral i sveza ga o letvu, pa izvuče pušku iz navlake. Pođe prema Quincyju, doda mu pušku, podigne mrtvaca i ponese ga iza suše, gdje je prošle godine pokopao jednog čovjeka. Tamo položi Zanea na tlo i uzme Quincyju pušku iz ruke.

Stari kuhar bio je strahovito mršav muškarac, naborane kože i nosa što je nalikovao kljunu strvinara. Na glavi je nosio masnosjajni cilindar, a na sebi je imao košulju bez ovratnika i kaput do koljena.

— Zar misliš da se puškom može iskopati rupa u zemlji?

— Gazda se boji da je u pitanju trik.

— Kakav trik?

— Da ga netko, možda, želi odmamiti s ranča, onda ga napastil

— Zašto nije ostao ovdje?

— Odjaši za njime i upitaj ga. — Jimu nije pričinjavalo veselje raspravljati s tim starim gundalom.

— Gluposti! — promrmlja kuhar, pljune i okrene se.

Jim se nasloni na zid suše i pogleda preko široke, valovite prerije, osvijetljene srebrnim mjesječevim svjetlom.

Kuhar se vrati s dvije lopate i jednu od njih baci kauboju pred noge. Jim nasloni pušku na zid i pomogne zlovoljnom kuharu iskopati grob.

— Zar te nije upitala hoćeš li doći k njoj u krevet? — propišta Heston Quincy nakon dvije minute.

Jim se suzdrža. Kuhar se uspravi i otpljune preko mrtvaca.

— No... zar te nije upitala? — Quincy se podmuklo cerekao.

— A je li tebe upitala?

— Mene nije. — Podmuklo cerekanje na Quincyjevu licu se sledilo.

— Ni mene! — Jim je kopao dalje.

— Ah, to ti samo tako kažeš! Pitala te, kladio bih se!

Jim odbaci lopatu i dohvati pušku.

— Kamo ćeš? — prigovori mu kuhar.

— Idem. Svađaj se ti s kime hoćeš, ali sa mnom nećeš. — Jim se okrenu i pođe duž suše.

— Lijeno pseto, opet bježiš od rada! — doviknu za njim kuhar.

Jim se nije obazirao. Došao je u dvorište, i pogledao glavnu zgradu i svjetlo što je u snopu padalo iz jednoga prozora. A onda krene prema zgradi za kauboje.

Kad su petorica jahača zauzdala konje, u dolini pod njima nalazila se farma Aarona Sparka. U mjesječevu svjetlu ugledali su obje zgrade i obor.

— Ako se ne varam, Spark odjednom ima četiri konja u oboru — reče Ross.

Rančer se podboči objema rukama o rog sedla i očiju stisnutih u proreze zagleda u dolinu.

— Imamo li lasa, Ross?

— Uvijek ih imamo sa sobom, gazdo! — Ross se oštro nasmije.

Pojahaše u široku dolinu, kad su stigli do obora sasvim su jasno vidjeli četiri konja; dvije životinje imale su na vratovima Grahamov žig, a dvije su bili Sparkovi tegleći konji.

— Taj mora da je sasvim poludio! — progundā Harry.

— Očigledno! — Graham izvuče pušku iz navlake, ubaci metak u cijev i opali u jedan od prozora; odsjaj hladnog mjesječevog svjetla se slomi.

Prasak odjeknu dvorištem, odbije se od nižih zgrada, a krhotine prozora zvečeći se raspadnu po tlu. Konji su nemirno zarzali i zataptali kopitima.

— Iziđi! — doviknu Harry koji se zaustavio usred dvorišta, pored kola i već prebacio laso preko jedne snažne grane drveta.

U kolibi, mladi Spark nešto uzviknu, a onda iz prozora proviri čijev jedne puške.

Ross, Harry i rančer hitro sjašu. Horse i Roger zapucaju iz revolvera, a onda običu stablo i nestanu u dvorištu.

— Što želiš Grahame? — doviknu farmer iz kolibe.

— Zar ne znaš? — procijedi rančer koji se pogrbi iza svog konja, tako da ga je pokrивao. — Iziđi, pa ćeš vidjeti!

— Nećemo izaći — odgovori umjesto oca Joe.

Horse i Roger približavali su se kolibi sa stražnje strane. Roger udari nogom u vrata koja su odletjela unutra i tresnula o zid od brvana. Horse nesta iza kolibe.

— Ne izlazi, ovi imaju zle namjere! — poviče mladi Spark.

Iza kolibe začuli su se revolverski pucnjevi.

Harry i Ross, pucajući, pritrče Rogeru, a onda sva trojica provale u kuću i staroga Sparka izguraju napolje. Farmer pade u pijesak, no odmah se uspravi. A onda je i njegov sin istrčao napolje i udario ravno u staroga.

Četvorica kaubojia prijetila je oružjem dvojici muškaraca odjevenim u duge noćne košulje.

Graham se opet vine u sedlo i pojaše prema starom farmeru. Nadmoćno mu se naceri i upita:

— Mislio si da ćemo primijetiti tek onda kad ih odvedete odavde?

Joe Spark naglo se okrene i mahne šakom prema Rogeru. Horse ga udari

nogom, tako da je poletio prema Harryju koji ga udari cijevi revolvera preko glave. Joe se sruši u pijesak.

Horse potrči prema svom konju, gurne revolver u korice, skine laso sa sedla i zabaci ga preko debele grane drveta.

— Što ćeš, Grahame? — upita stari farmer lomljivim glasom. — Što namjeravate... nitkovi?

Harry ga dohvati za ruku i gurnu pod drvo.

Joe skoči, no Ross ga udarcem šake opet obori. Roger rasedla svog konja, Horse priveza kraj lasa za deblo, a Ross i Harry podignu farmera na gola leđa konja.

— Čemu to? — povika starac. — Zar si poludio, Grahame?

Roger je uto već sjedio na konju, dohvatio je petlju i navukao je preko farmerove glave. Spark je galamio i htio se osloboditi petlje, no Roger i Graham čvrsto su mu držali ruke.

Onda Horse udari neosedlanog konja po stražnjici. Životinja zarže i pojuri. Roger i Graham ispustiše staroga farmera; kliznuo je niz leđa konju, laso se naglo zategnulo i trzajem slomilo farmerov vrat. Zanjihad se na lasu i udario o deblo.

Uto Joe skoči i potrči.

— Ostavite ga! — reče Graham. — Osobno ću ga srediti!

Harry i Ross zastanu.

Graham ubaci metak u puščanu cijev, nacilja i opali, upravo kad se Joe nalazio ispred obora. Mladić zatetura i pade na tlo. Rančer je već spuštao cijev, no tada primijeti da se Joe kreće, pa ubaci nov metak u cijev vinčesterke i ponovo nacilja.

Joe se podigao na koljena i s mukom kretao prema naprijed.

Graham opali.

Tane je odbacilo mladića u ogradu. On posegnu za jednom letvom, tražeći oslonac, no više nije imao snage da se zadrži. Opet se sruši na tlo.

Graham pogleda preko ramena.

Mrtvo farmerovo tijelo još se uvijek njihalo i okretalo na lasu oko vlastite osi.

— Tako je to. — Rančer gurnu pušku u navlaku i pljune. — Izvucite konje, vraćamo se!

Jim Talbot se naslonio na zid zgrade za kauboje i zurio u petoricu jahača koji su se u cik zore vratili s oba konja. Sjahali su pored korala i rasedlali konje. Pošto su ih satjerali u obor, Julie siđe niz stube glavne zgrade; bila je odjevena u istu bluzu i hlače, kao da se uopće nije svlačila.

Graham je prvi obišao zdenac s vinčesterkom u ruci.

— Pronašli ste konje, Kane? — poviče rančerova žena. — Gdje su bili?

Graham se naceri. I ostali, koji su se sada počeli približavati, predali su se, nepomućenoj radosti.

— U oboru staroga Sparka — objasni rančer. — Starca smo objesili, a njegova sina ustrijelili kad je pokušao pobjeći. — Graham pogleda preko, do Jima. — Umjesto da plati dugove, ukrao mi je konje!

— To zvuči prilično glupo — Jim će svojim tipičnim rastežućim glasom.

— Što kažeš?!

— Zvuči glupo — ponovi Jim. — Spark je morao računati da ćemo primijetiti što se dogodilo i da ćemo pronaći tragove.

— Zacijelo su namjeravali dalje s konjima.

— Svejedno — ustrajao je Jim. — Ako ste mogli slijediti tragove do njegove farme, on se zatekao u nezgodnom položaju.

— Slijedili smo tragove i pronašli konje — uplete se Roger — i što nam je još bilo potrebno?

— Šerif! — Jim se otisnu od zida. — On, naime, ne trpi linčovanje.

— Spark... Mlada žena zaklimala glavom.

— Što je? — zareži Graham.

— To naprosto ne mogu zamisliti, Kane! Taj je osjećao takav strah pred tobom da se na nešto slična nikada ne bi osmjelio.

— Ali, on je to učinio! Pronašli smo konje u njegovu oboru!

Jim se okrene i uđe u zgradu za momke, a za njim uđe Roger. Odloži pušku na stol, sjedne na svoju panjegu i izuje čizme. Smijao se sjećajući se cijele zgode, a onda legne na krevet i reče:

— Obojica mora da su bili potpuno ludii!

— Tako se čini! — dopustio je Jim.

— Doista su bili ljudi, Jime!

— I, tko je to učinio?

— Što?

— Objesio staroga Sparka?

— Horse je bacio laso preko grane i učvrstio ga, a ja sam starome navukao petlju oko vrata. Onda smo gazda i ja držali njegove ruke, a Horse je potjerao konja. Bilo je to sasvim jednostavno.

— Mogu zamisliti. Doista, nije bilo nimalo teško.

— Znaš da s konjokradicama nikada nismo drugačije postupali!

— Da, tako je! Međutim, kad smo posljednji puta imali posla s konjo-

kradicama, tada još nije bilo šerifa... A kako je bilo s Joeom?

— Odjednom je potrčao, a onda ga je gazda ustrijelio.

— Aha! — Jim sjede na svoj krevet.

Malo zatim ušli su Harry, Horse i Ross. U prostoriji se tek jedna svjetiljka borila protiv sumraka.

— Možda je posrijedi bila šala — reče Horse. — Izgledali su kao da su pali iz oblaka.

— Možda i jesu. — Jim je naizmjence pogledavao momke.

— Kako? — progundā Harry. — Konje smo ipak vidjeli i doveli sa sobom.

— Ne znam što je zapravo posrijedi, ali ne mogu zamisliti da bi Spark i njegov sin bili toliko smionji da ovdje ukradu konja i podlo ubiju jednog kauboja!

V

Šerif je stigao tik prije zalaza sunca. Izgledao je pomalo zguren na konju, očigledno umoran. Na svjetlu sunca nekoliko je puta zasjala zvijska na njegovu kaputu.

Julie je sišla niza stube glavne zgrade i zastala na posljednjoj stepenici. Jim Talbot je sjedio na ogradi bunara, prekrstivši ruke na prsima, a Barny i Clem bili su naslonjeni na zgradu za momke. Quincy, sa cilindrom na glavi, stajao je ispred kuhinjske barake. Graham, Ross, Harry, Horse i Roger bili su uz stado.

U dvorištu šerif zauzda konja, a onda ih počne pogledavati, jednoga za drugim.

— Graham nije ovdje — reče Jim ne promijenivši položaj.

Conroy pogleda naokolo, načini očima gotovo puni krug, a onda odjaše od Julie, sjaše i zaveže uzde za ogradu trijema.

— Kad nema gazde, porazgovarat ću s vama.

Julie kimne, okrene se i uspne stubama. Šerif je pošao za njom i oboje su ušli u kuću.

Heston Quincy zabaci cilindar na zatiľjak i vrati se u kuhinjsku baraku.

— Hoćemo li se okladiti da on već sve zna? — upita Barny.

— A ono što još ne zna reći će mu Julie — uzvratí Jim.

Prošlo je nekoliko minuta, a onda Julie ponovo izađe i pozove:

— Jime, dođi ovamo! Šerif te želi nešto upitati!

Jim ustane, prijeđe dvorište i uđe ravno u sobu za dnevni boravak. Šerif je stojao za stolom, a Julie se naslonila na jedan od visokih prozora. Jim zatvori vrata i osloni se na njih.

— Neki traper iz brda pronašao je Sparkove... mrtve... na njihovoj farmi — objasni šerif.

Jim je šutio i čekao da šerif sasvim otvori karte.

— Sve sam ispričala šerifu — ubaci se Julie. — Rekla sam mu i to da Grahama, Harryja, Rossa, Horsea i Rogera može naći kod stoke. A mi ostali doista ne znamo kako se sve to dogodilo.

— Bilo je tako kako je ispričao Graham — reče Jim. — Ja sam to čuo od drugih, no sigurno nisu svi govorili jednako... ono što se uistinu zbilo.

— Dakako. — Šerif kimnu glavom i obiđe oko stola. Izgledao je kao da se sprema na duboko razmišľjanje.

— Imate li nešto protiv toga što je Graham učinio isto što i prošli puta kad su mu ukradeni konji? — upita Julie.

— Ako i ne odobravam kako sam provodi pravdu — uzvratí šerif — to neće oživjeti Sparka i njegova sina. Moram sačiniti zapisnik. Javite mužu neka dođe u grad. I ostali... svi koji su tome prisustvovali. Svatko od njih mora potpisati zapisnik.

— Dobro, šerife — reče Julie. — Možemo li još štogod učiniti za vas?

— Rado bih vidio Zaneov grob.

— To će vam Talbot pokazati.

Jim otvori vrata i iziđe. Za sobom je čuo šerifove korake. Na stubištu zastane i pričeká dok ga je šerif sustigao.

Napolju, ispred zgrade za kauboje, još su uvijek stajali Barny i Clem.

— Gdje su bila ona dvojica? — upita Conroy.

— Uz stoku — odgovori Jim. — Čista slučajnost. Isto je tako slučajno Grahamu palo na um da mene ostavi pored Julie.

Šerif Conroy ga ispitujući pogleda, a onda siđe u dvorište. Jim pođe za njim. Prošli su pored kuhinjske barake i suše i došli do groba iza zgrada.

— Bio je proboden? — upita Conroy.

— Da.

— Mislite li da bi Spark, ili njegov sin, mogli učiniti nešto slična?

— Nipošto. Međutim, konje su Graham i ostali nesumnjivo pronašli u Sparkovu oboru... Ali...

— Što?

— Da, zvuči pomalo nevjerovatno... Možda je netko pomogao...

— Taj bi morao znati i to kako Graham reagira.

— To je bilo lako predvidjeti. Graham uvijek reagira odmah.

Šerif Conroy kimnu nekoliko puta, okrene se i reče:

— Graham i ostala četvorica moraju ujutro u Glenrocku potpisati zapisnik. Kad se to sredi, vidjet ćemo što ćemo dalje.

— I, s time ste doista zadovoljni?

— Zar bi trebalo da ne budem?

— Obojica Sparkovih su linčovani — Jim slegnu ramenima — a ja bih se kladio da to ne odobravate.

Na trenutak se učinilo kao da šerif želi nešto reći, no onda se naglo okrene i pođe uza sušu, a Jim za njim. Ispred glavne zgrade šerif odveže konja, dotakne prstima šešir i uzjaše i krene.

Julie je stajala na trijemu i gledala za jahačem.

— Ponaša se kao da ga ništa više ne zanima — reče.

— Da, čini se da je tako — suglasi se Jim. — No za Conroya se nikad ne zna što zapravo misli.

— Što želiš time reći, Jime?

— Ne znam kakve su mu namjere, no nešto mu se vrti glavom; to sam sasvim dobro zapazio.

Rančer i Harry vratili su se kad je već zanoćilo. Kod obora su sjahali, pa je Harry rasedlavao životinje dok je Graham potrčao dvorištem.

Jim iziđe iz zgrade za momke i pogleda prema Julie, koja je opet stajala na trijemu.

— Kane, šerif je bio ovdje! — doviknula je. — Ti, Harry, Ross, Roger i Horse morate ujutro u Glenrock! Šerif je saznao za ono sa Sparkovima, pa morate u grad da biste potpisali zapisnik.

Graham zastane i skrene pogled sa svoje žene na Jima.

— Ne bih šerifu pravila nikakvih teškoća — reče žena.

— Bio je miroljubiv — objasni Jim. — Ne želi ništa do zapisnika. Potrebni su mu, zacijelo, zbog pretpostavljenih.

— Pa, dobro! Odjahat ćemo ujutro u Glenrock! — progundā rančer. — Zar ti ne moraš ionako u grad, Julie?

— Da, Kane.

— Onda ne moram posebno dolaziti da bih odveo tebe! — naruga se rančer. — Jime, i ti ćeš s nama! Ustat ćemo na vrijeme, a uvečer ćemo opet biti ovdje ... Barny!

Ridokosi kauboj iziđe iz zgrade, a rančer mu naredi:

— Ti i Clem odjahat ćete do stoke. Quincy može i sam provesti dan na ranču.

Ustali su oko ponoći, pa su zarana stigli u grad. Sunce je još bilo daleko na istoku i bacalo je duge zrake preko zgrada na ulicu.

Neki muškarac potrča preko daščanog nogostupa i nestane u Conroyjevu uredu.

Polako su jahali ulicom. Kad su stigli do ureda, Clyde Conroy je već stajao vani. Sjahali su, vezali konje, a onda se provukli ispod izglodane motke.

Tu i tamo pojavljivali su se muškarci i pogledavali preko.

— Polako! — reče šerif pošto je Graham prije ostalih htio ući u njegov ured.

Julie je još stajala pored konja i pogledavala muškarce

— Možeš ići, Julie! — reče joj muž — I reci starom Beaveru da mi neće oderati kožu za jednu haljinu.

— Da, da ...

Julie koso pretrča ulicu, a rančer se okrene šerifu i upita:

— No, što je? Želite li taj vaš zapisnik o konjokradicama ili ne?

— Moram saslušati svakoga pojedinačno.

— Svi ćemo reći isto! — zagundā Graham. — Ono što se zbilō!

— Svejedno! — ustrajao je šerif. — Valja sačuvati pravilan oblik. — Okrenuo se ostalima. — Vi pričekajte u salunu dok gospodin Graham potpiše svoju izjavu.

Harry i Ross već su se okrenuli kad Graham poviče za njima:

— Mislite na to da će svaki sam platiti ono što položel! Hej, Jime, ti ćeš ostati ovdje!

Jim Talbot zastane po srijedi nogostupa.

— On nije bio s nama — reče Graham šerifu — no pronašao je ubijenog Zanea; mislim da bi on morao sa mnom, zar ne?

— Dobro. — Pokretom ruke Conroy ih pozove da uđu.

Jim pođe za rančerom. U uredu je naslonjen na rešetku jedne ćelije stajao kovač; ruka mu je počivala na dršku revolvera.

— Što će taj ovdje? — ljutito upita rančer.

— Mister Power je nepristrani svjedok — uzvratī šerif, zatvori vrata, obiđe Jima i stane iza pisaćeg stola koji je bio smješten koso u prostoriji.

— Moja žena vam je ispričala sve što vas zanima — prigovarao je rančer. — Nadam se da ste to zapisali. Dajte mi taj papir i ja ću ga potpisati.

Šerif je dalje stajao iza pisaćeg stola. Na stolu nije bilo ničega, ni zapisnika, ni praznog papira.

Jim primijeti da je kovač sada stegao držak revolvera i napola ga izvukao iz korica. U tom je trenutku znao da je sve to drugačije nego što su on, Graham i drugi zamišljali.

— Sa zapisnikom to i nije baš tako jednostavno — rastezao je šerif.

— Zašto?

— Zato što vam Spark i njegov sin nisu mogli ukrasti konje.

Kovač je sada sasvim izvukao revolver i povukao kokot.

Graham se okrene.

— Ne mičite se! — grubo naredi kovač. — Vrijedi za obojicu!

Jim se nasloni na zid.

— Jime, ti prokleti nitkovi nas žele pribiti na križ! — propištao je Graham.

— Mene neće! — Jim Talbot se nasmiješio kad ga je moću opsjednuti i nestrpljivi čovjek bijesno pogledao. — Nemam ja s time nikakve veze... Ja sam samo pronašao mrtvaca i prve tragove.

— Sasvim točno — potvrdi šerif — no ipak vam savjetujem da ne učinite nikakav pogrešan pokret! —

— Ne brinite, neću — opušteno će Jim i prekriži ruke.

— Prokleta svinjo, zar ćeš sada prijeći na drugu stranu? — Graham je bijesno napao Jima, no onda se obuzdao, okrenuo i pogledao šerifa. — Mi smo uvijek sami sebi pomagali, razumijete li? Ako nam je netko nešto ukrao, morao je platiti za to. A kad je netko ukrao konje, bio je obješen!

— Znam — Šerif je kimnuo. — To još i danas mnogi dopuštaju, a imate li sreće, dopustit će to i moji

pretpostavljeni... Samo, gospodine, Grahame, Spark i njegov sin nisu ubili vašeg kauboja, niti su ukrali vaše konje.

— Kako su onda moji konji dospjeli u njegov obor?

— To još ne znam. Za sada je sigurno samo to da ste vi ubili dva čovjeka koji nemaju veze s ubojstvom niti s krađom konja. I zato je to bilo ubojstvo, gospodine Grahame.

Rančer uvuče glavu.

— Spark i njegov sin bili su one večeri u gradu — nastavi šerif. — I to jednim kolima. Dovezli su ovamo jednu kravu, koju je Spark prodao gostioničaru za četrdeset dolara. Time je htio vama platiti dug, gospodine Grahame. U jedanaest uvečer krenuli su oдавде kolima. Poznajete li Sparkove tegleće konje? On ni na koji način nije mogao prije dva sata ujutro biti na svojoj farmi i, prema tome, ne prije četiri na vašem ranču... Kad ste pronašli mrtvaca, Talbote?

— Nešto iza ponoći — odgovori Jim.

Iz Grahamova lica nestade i posljednje kapi krvi. Na njegovu čelu pojavile su se graške znoja i kotrljale niz obraze prema bradi.

— Nemoguće! — procijedio je najzad s mukom.

— To su činjenice — uzvratu šerif. — Gospodine Grahame, ubili ste Sparka i njegovog sina i zbog toga ćete odgovarati!

— Uvalili ste me... svinje! — prošaptao je bijesno.

— Jedan nepromišljen pokret i ja ću pucati! — Kovač je prijetio revolverom. — Nitko ti nije naredio na naprosto smakneš navodne konjokradice. A i šikanirao si nas

sasvim dovoljno, Grahame. Sada ćeš platiti!

— I to te raduje, zar ne? — Graham se skupio kao da će skočiti na kovača.

— Dođi samo, Grahame! Kad opalim, bit će te samoobrana!

Rančer se opet opusti, no odjednom se okrene i jurne prema vratima.

Jim je bio brži. U prvom trenu ni sam nije znao zašto je Graham prepriječio put. Dohvatio ga je i gurnuo nazad. Rančer zamahnu prema njemu, no Talbot je podlakticom dočekao taj udarac. Drugom ga je šakom udario u trbuh, a onda još i pod bradu, tako da mu je vilica zaškripjela. Graham se svali unazad, na писаći stol. Jim pođe za njim i pričekao da ustane, a onda ga još jednom tresne šakom u lice. Rančer posrne, i tada ga Jim dohvati bridom šake po vratu; Graham pade na pod.

Kovač otvori vrata ćelije, dohvati rančera za ovratnik kaputa i odvuče ga u ćeliju. Kad je Graham ponovo ustao na noge, ćelija je već bila zaključana. Kovač gurnu revolver u korice, a ključ strpa u džep od hlača.

Jim se vrati do zida i nagura u hlače izvučenu košulju.

— Nisam računao da ćete mi pomoći, gospodine Talbote — nasmiješi se šerif.

— Zar možda zato što je on slučajno moj poslodavac? On se prema svojim ljudima nikada nije ponio tako da bi zaslužio obzirnost. A možda je Rossa, Harryja, Rogera i Horsea učinio onakvima kakvi su danas. Ja to mogu sasvim dobro zamisliti.

Graham obriše krvav trag iz krajička usta, priđe rešetkama i uhvati dvije šipke.

— To ćeš požaliti, Conroye! — procijedi kroza zube.

— Odvest ću vas u Laramie — hladno uzvratí šerif. — Tamo će vas izvesti pred sud zbog ubojstva.

Rančer je drmao rešetkama sve dok ga divovski kovač nije udario po prstima; tada je ispustio šipke i uzviknuo: — To ćete svi požaliti! Slistit ću ja to gnijezdo, Powere, vidjet ćeš!

Šerif Conroy se vrati za писаći stol.

— Ako sam sve dobro shvatio, Talbote Harry i Ross bili su manje-više promatrači?

— Manje-više. — Jim kimnu glavom. — Slučajno.

— Za mene nije bitno je li to bilo slučajno ili ne. Moram uhapsiti samo krivce... Powere, dovedite Horsea!

Kovač iziđe.

— Isto tako slučajno mogao sam i ja biti tamo — reče Jim.

— Biste li tada starome Sparku navukli petlju preko glave? — hladno se zanimao šerif.

— Vjerojatno ne bih.

— Sasvim sigurno ne biste. Da bi se nešto slično uradilo treba biti glup poput Horsea ili Rogera ili pak nadut poput Grahama.

— Ljudi većinom rade a da pri tome ne misle; rade ono što poslodavac od njih očekuje. Dobro znate da je posvuda tako!

— Žao mi je, no ja moram uhapsiti krivce. Ljudi moraju naučiti da je svatko odgovoran za svoje postupke.

— I sada biste odjednom htjeli da budemo savršeni — Jim je zavlačio u govoru — a upravo vi i vaš zakon

prolazite pored stvarnosti. Ljude već kao djecu odgajaju tako da slušaju gazde i rade ono što oni zahtijevaju. Nitko ih ne uči da misle drugačije, a vaš zakon oni poznaju samo po čuvenju.

Izvana se začuše koraci.

Graham je opet dohvatio šipke rešetki što ih je nastojao saviti i Jim načas pomisli da će rančer nastojati kauboja upozoriti povikom, no tada ovaj ispusti šipke.

Vrata su se otvorila, Horse je ušao, a onda ga je kovač gurnuo pred pisati stol. Kauboj se naglo okrene i ugleda cijev Powerova revolvera.

— Čemu to? — zabezкну se i pogleda naokolo. Tada primijeti svog poslodavca u ćeliji.

— Gazda... — Horse se sasvim smeo — ... Tko se to usudio zatvoriti te?

Jim nije na Horseovu licu nikada vidio tako zbunjeni izraz.

— Ja! — osorno će šerif. — Jeste li vi prebacili laso preko grane i potjerali konja na kojem je sjedio stari Spark?

— Da, ja sam to učinio.

— Onda ste uhapšeni. Sparkovi nisu ukrali Grahamove konje!

Power odostraga izvuče revolver Horseu iz korica.

— To već ide kao podmazano. — Jim pođe k vratima.

— Talbot! — poviče šerif za njime, a kad se Jim osvrnuo, on mu naredi: — Pričekat ćete dok mi se i Roger ne nađe u rukama!

VI

— Što se to zbiva? — upitao je Harry kad je Jim ušao u salun.

Talbot okrznu pogledom obojicu kauboja koji su ga upitno promatrali, a onda mu se pogled zaustavi na točitelju. Prema izrazu Melvinova lica vidio je da ovaj zna što se događa; vjerojatno su to znali svi u gradu.

— Tako, ljudi, to je gotovo! — vikao je kovač na ulici. — Sva trojica sjede u ćeliji!

Harry pogleda Rossa, a onda opet Jima.

— One večeri kad su konji ukradeni Spark je bio ovdje, u gradu — objasni Jim. — Šerif je izračunao da Spark i njegov sin vremenski nisu mogli ukrasti konje. Tu je netko drugi imao prste, i na taj način Sparkovima zadao smrtni udarac. I stoga su uhapšeni oni koji su objesili Sparka i ustrijelili njegova sina. Vas dvojica ste slučajno bili samo promatrači i zato vas šerif neće uhvatiti. Zar možda hoćeš da naknadno izmijeniti odluku, Harry? — upita kauboja koji je izvukao revolver, a ovaj spusti oružje i gurne ga u korice.

Jim pođe do bara, domahne Melvinu i baci novac na tezgu.

— Možda bi bilo najbolje da odete, — promrsi Melvin. — Ljudi vam nisu naklonjeni.

— Znači li to da neću dobiti viski? — upita Jim.

Muškarac promrmlja kletvu, natoči piće i gurne čašu preko tezge.

— Prokletstvo! Radije odlazim! — progundā Ross kad su se izvana začuli glasovi. — Hajdemo, Harry!

Jim posegne za čašom. Kauboji su tako brzo izjurili iz saluna kao da su morali pobjeći. On stavi praznu čašu na tezgu i reče:

— Još jedan, Melvine!

— Alaj, vi imate dobre živce, Talbote. — Gostioničar mu opet natoči, dršćućom rukom.

— Za mene svi znaju da nisam osobito volio Grahama, zar ne?

— Teško da će vam to što vrijediti! — gundao je točitelj. — Stari Spark je ubijen!

Jim dohvati čašu i nadušak ispije piće. Čuo je kako škripaju daske nogostupa, pogledao u zrcalo i ugledao Julie.

Lice mlade žene bilo je crveno, a u njenim tamnim očima titrao je strah.

— Zaboga, Jime, zar je to istina?

— Čemu se uzbuđuješ? — Talbot se okrene. — Osude li ga zbog ubojstva, ranč će pripadati tebi, Julie. Raduj se!

— Zar da baš sada na to mislim? — Prišla je Jimu i uzela mu čašu iz ruke. Ispivši, reče: — Još jednu, Melvine!

Točitelj opet natoči čašu, a Jim baci novac na tezgju. Julie ispije viski i odloži čašu u posudu za pranje.

Pred vratima se pojavi šerif i dovikne:

— Bilo bi najbolje kad biste vas dvoje odjahali iz grada!

Jim pođe k vratima i otvori ih. Na cesti ugleda konje; Harry i Ross sjedili su već u sedlima. Ljudi su izmiljeli ispod sjena streha, a nekoliko njih držalo je u rukama puške.

— Zar više ne možete jamčiti za zakon u Glenrosku, šerife? — podrugljivo upita Jim. — Našli biste se u stotini jada kad bi sada svi pojurili na nas!

— Što? — upita šerif, stisnuvši oči.

— Da... morali biste zatvoriti sve koji bi nas napali — objasni mu Jim, a onda prođe pored šerifa i izađe.

Muški žitelji stajali su poput krvoločnih životinja spremnih na skok.

— Što smo mi krivi ako se Graham ne može savladati? — vrištavo poviče Julie. — Mi nemamo veze s time!

Jim pojaha svog bjelaša i polako krene. Ljudi su se odmaknuli. Prezirnno ih je pogledao, jer je znao da su prevelike kukavice da bi ga se usudili zaustaviti.

Pridružili su mu se Julie i oba kaubojas s prekobrojnima konjima.

— Brže! — procijedi Julie.

— Polako! Ne bojte se — promrmlja Jim. — Ništa nam neće učiniti. Bili su već izvan grada kad ih je sustigao šerif.

— Pazite, šerif hoće još nešto! — reče Julie.

Ross posegne za revolverom, no spusti ga čim je primijetio Jimov pogled.

Šerif zaustavi konja. Uzvitlana prašina obavije jahače.

— Što biste još htjeli? — upita Jim.

Šerif Conroy pogleda mladu ženu.

— Čim se vratim iz Laramieja, obavijestit ću vas.

— A kada će to biti?

— Za četiri, pet dana.

— Hvala, šerife!

Conroy vikne, okrene konja i polako otkasa u grad.

...

Stoku su pritjerali bliže ranču, jer ih je bilo premalo da bi herforde mogli održati na okupu u onoj udaljenoj dolini.

Jim Talbot, koji se vratio do zgrada ranča, u daljini je vidio herforde u obliku zvona od pare i prašine u preri.

— Bili ste brzi! — reče Quincy, koji je stajao ispred kuhinjske barake. — Mnogo brži nego što sam mislio.

— Tako! — Jim sjaše, skine šešir i otrese prašinu s odjeće.

— Hoće li svi ostati pored stada?

— Da, cijelu noć. Stoka se mora naviknuti na novo mjesto, a onda će je opet dvojica moći zadržati okupljenu.

Jim je počeo raskopčavati kopču kolana na sedlu, no onda se naglo predomisli jer na ogradi nije vidio Julijino sedlo.

— Šerif bi se već mogao vratiti, zar ne? — Kuhar priđe i nasloni se na ogradu.

— Da. — Jim se uspravi.

— Već je pet dana na putu... A možda su učinili da se i njemu ohlade noge, a rančera će onda pustiti.

— Misliš li? — Jim opet pogleda duž ograde. — Gdje li je ona?

— Tko? Julie?

— A tko drugi!

— Odjahala je prema jugu. Htjela je znati koliko može potrajati dok se vratite sa stokom. Ja sam joj rekao da će zacijelo dotle već zanočiti.

Jim opet zategne sedlo, pa uzjaše.

— Kamo ćeš!

— Potražiti ću je, Hestone. Je li već dugo otišla?

— Ima dobar sat.

— Rekla je kamo će?

— Spomenula je da se njezin konj mora razgibati.

— Pa to može i u oboru.

— I ja sam joj tako kazao, Jime, no ona je dodala da se mora dobro istrčati... kao i ostali konji.

— Pa dobro... Vidjet ćemo kamo je otišla.

Jim zapucketa uzdama, pojaše pored korala i nedaleko iza suše pronađe tragove Julijina konja; vodili su prema jugu, gdje su valovito zemljište, gusto šipražje i poveći šumarak zatvarali pogled preko široke prerije.

Nakon pola sata stigao je do uzvisine obrasle crnogoricom. Jahao je između borova, a onda odjednom začu metalni zvuk zatvarača, prasak hica, pa udarac taneta u stablo pored njega.

Bjelaš je zarzao i, uplašen, pojurio. Jim dohvati pušku i baci se s konja. Dobrano se ugruvao, otkotrljao dalje i udario o jedno stablo. Konj je odjurio.

Tada Jim začuje i neke šumove, koji su se udaljavali. Ostao je priljubljen uz tlo i osluškivao. Šumom se netko kretao. Ustao je i opalio.

Jedno tane okrznu koru debila, a drugo otkine jednu granu i ona lelujavu padne na zemlju.

Jim je čvršće stisnuo pušku i čekao da jeka zatihne, a onda se korak po korak počeo kretati šumom. U jednom je trenutku povjerovao da vidi neku sjenu, pa odmah zapuca.

Vatra i dim lizali su između stabala, a odjeci se odbijali od stabala. Jim potrči do ruba šume.

Već se htio okrenuti, vratiti i potražiti konja, no tada začuje topot kopita. Iza gustog grmlja uzvitlala se prašina. Pojavila se i glava jednog jahača, pa opet nestala, a onda ju je tek tu i tamo vidio između grmlja.

Tek kad je jahač prošao kroz šipražje, Jim ga je prepoznao: približavao mu se Barny.

Talbot se nasloni na jedno stablo i pričekao.

Barny je sada jahao sporije. Kad je ugledao Jima, zauzdao je konja i sjahao. Ogledao se kao da nešto traži.

— Kako si se ti našao ovdje? — upita ga Jim.

— Vidio sam kako si odjahao i znao sam da nešto nije u redu, pa sam pošao za tobom. S mjesta gdje je stoka vidi se ranč, kad se stoji ispred stada.

— Tako? — Jim je promatrao pjegavog momka riđe kose.

— A što ti tražiš?

— Zapravo, htio sam vidjeti kamo je odjahala Julie. Međutim, u grmlju sam izgubio tragove njenog konja... Zar ih ni ti nisi vidio?

— Nisam. A gdje je ona?

— To još ne znam. No slušaj me, Barny, bio si kraj stada one noći kad je Zane ubijen, zar ne?

— Da, zajedno s Clemom.

— Točno! — Jim kimnu glavom. — I, vas dvojica niste se maknuli od stada cijele noći, zar ne?

— Što će biti kad završi to ispitivanje Jime? — Na Barnyjevu čelu pojavile su se bore. — Clem i ja nismo ubili Zanea.

— Upravo sam to htio znati. — Jim spusti kundak puške na tlo.

— Možda me nastojiš zabaviti, Jime, no ozbiljno uzevši, morao bih biti uvrijeđen!

— Onda su ipak tu bili Reno Tolin i njegov prijatelj Floyd.

— Nitko ih nije vidio. I, još nešto: odakle bi oni znali kako Graham reagira?

— To je bar jednostavno: od Julie. Pa, ona odlično poznaje svog muža.

— A odakle su znali da je Spark sa sinom bio u gradu?

— To su mogli vidjeti.

— Ne mogu to zamisliti! — Barny je klimao glavom.

— Pretpostavljam da je to moralo biti dobro planirano. A zašto i ne bi moglo? Ne bude li nitko prkosan, dobra je nagrada osigurana. Čak i ako netko bude svojeglav, kako će to dokazati? No, hoćeš li mi posuditi konja da mogu potražiti svog bjelaša? Netko je pripucao na mene, i opet se izvukao...

...

Kad su se Jim i Barny vratili, Julie je sjedila na stubama ispred glavne zgrade. Sunce je upravo nestalo u krvavom rumenilu zapada, no iznad planina na nebu je još uvijek titrao vijenac zlaćanih zraka.

Sjahali su kod korala, rasedlali konje i otjerali ih u obor.

Ross se vratio od stada, i sada je sjedio ispred kuhinjske barake.

— Dođite ovamo želite li još nešto dobiti! — pozvao ih je kuhar piskutavim glasom.

Jim i Barny sjeli su na tlo ispred kuhinjske barake. Heston im je donio zdjele s grahom i slaninom, i oni su počeli jesti.

Julie je ustala, prišla im i naslonila se na zid.

— Zar si me tražio, Jime?

— Ja? Kako?

— Heston mi je rekao da si odjahao za mnom.

— Tako, to ti je rekao?

— Da, rekao je! I, neka ti bude sasvim jasno: to mi se ne sviđa!

— Baš me zanima što ti se još neće svidjeti, Julie. — Jim Talbot je

čackao žlicom po zdjeli i promatrao ženu.

— Što želiš time reći? — promrsi Julie.

— Sasvim si dobro čula... Uostalom, na mene je netko pucao. Jesi li, možda, primijetila kakvoga jahača?

— Nisam. — Julie se okrene i pođe prema kući.

— Ja bih na tvome mjestu bio oprezan — progundā Ross.

— Zašto?

— Pa... ako se gazda doista ne vrati, sve će pripasti njoj. Hrpa novaca, ranč i stoka.

— Stoka koja u Medicine Bowu vrijedi više od sto tisuća dolara.

— Eto, već je točno izračunala.

Ross odjednom ustane.

— Jahač!

Jim pogleda prema sjeveru i ugleda oblak prašine. No dok je primijetio jahača, prošla je još jedna minuta. I dalje je jeo; upravo je ispraznio zdjelu, kad Ross ponovo progovori:

— To je šerif iz Glenrocka!

Jim ustane, odnese zdjelu u kuhinjsku baraku i opet iziđe.

Julie je izišla iz kuće i sišla u dvorište.

— A ja sam mislio da su ga slučajno negdje putem ostavili da se ohladi — progundā kuhar. — Baš me zanima što će reći!

VII

Proteklo je još malo vremena, a onda je šerif dojahao u dvorište. Zaustavio je konja kod pojilišta, sjahao i prišao. Djelovao je umorno, pokreti su mu bili gotovo sasvim ukočeni.

Julie se približi, jer se šerif zaustavio kod kuhinjske barake.

— Jeste li gladni? — upita ga Quincy. — Ostalo je još malo, šerife.

— Da, gladan sam. — Conroy zabaci šešir na zatiljak i rukavom obriše lice.

Quincy iznese stolac, a onda i zdjelu s grahom i slaninom.

Šerif sjede, uze zdjelu i žlicu, pogleda Julie i reče:

— U Laramieju to ide prilično brzo, no morao sam pričekati dok sve prođe.

— A što? — upita ga mlada žena istom oštrinom kojom je govorila sa Jimom.

— Dok su osudili svu trojicu — objasni Conroy i promiješa grah u zdjeli.

— Osudili?! Zar tako brzo?

— Da... tako brzo! Kako rekoh, sve je išlo prokleta brzo.

— I... — Julie zašutj i gotovo bespomoćno pogleda šerifa.

Conroy vrati kuharu zdjelu.

— Ipak nisam gladan, Quincy. — Ustane, rukavom opet obriše obraz i načini nekoliko koraka.

— Ta, progovorite već jednom — požuri ga žena. — Samo, ne mislite da ću se srušiti u nesvijest ako su Grahama već objesili! Pošto sam dobro promislila, zaključila sam da, zapravo, i nije zavrijedio bolju sudbinu!

— Objesili ga nisu. — Conroy je stisnutih očiju promatrao ženu; činilo se čak da je bio iznenađen. — Došli su do uvjerenja da je to neka vrst ubojstva u zabludi.

— I, koliko je dobio?

— Osamnaest godina. — Conroy nabije šešir na čelo. — A druga dvojica, zbog suučesništva u ovisno-

sti, svaki po pet godina. Sudac reče da to nije bila ovisnost koja im ne bi ostavljala mogućnost nikakvog izlaza.

Ross je bio poprilično blijed; upravo kao da je pomislio da je ta gorka sudbina mogla pogoditi i njega podjednako kao Horsea ili Rogera.

— Da, tako je bilo — promrmlja šerif.

— Osamnaest godina! — uskliknu Julie. — To znači da bi morao doživjeti sedamdeset i tri kad bi htio ponovo doći ovamo.

— Možda će mu i pokloniti nekoliko godina... unaprijed se nikad ne zna. Ovisi o njemu... No, Jime, mi bismo morali porazgovarati. — Conroy dotakne šešir i okrene se.

Odjednom Jim ugleda poseban sjaj u tamnim očima mlade žene. Na trenutak je povjerovao da na njenom licu vidi izraz divljega likovanja, no u narednom trenutku ona je bila podjednako ozbiljna i zatvorena kao i prije.

Jim pođe za šerifom, koji je krenuo prema oboru i tamo se naslonio na motku.

— No? — upita Jim pošto je sustigao Clydea Conroya.

— To bi bilo gotovo. Nitko nije tako velik da bi mogao kršiti zakone!

— A ako Graham pobjegne i vrati se ovamo?

— Odande kamo ta trojica odlaze, nitko još nije pobjegao. — Conroy se okrene. — A rijetko je tko i izišao. Horse i Roger su još mladi, i mogu to prebroditi, ali Graham... — Conroy zaklima glavom.

— Zapravo, to je prilično okrutno, šerife. Ne smijemo zaboraviti da je Graham bio namamljen u tu stupicu.

— Upravo sam o tome htio s vama porazgovoriti, Talbote. Netko je morao ukrasti konje, odvesti ih Sparku i ubiti kauboja. Sudac zahtijeva od mene da to objasnim.

— To se može naslutiti.

— Koga onda nije bilo ovdje?

— Barny i Clem bili su uz stoku, prilično daleko odavde. Međutim, njih dvojica nemaju s time nikakve veze.

— Zato što je Barny vaš prijatelj? — podrugljivo se nasmiješi i Conroy.

— Zato što nije Barnyjeva način da bilo koga napada s leđa. Da je imao nešto protiv Zanea, pucao bi mu u prsa. Dobro znate kako je brz s revolverom... No da vam nešto kažem... Julie je danas odjahala prema jugu, navodno zato da se konj istrči. Pošao sam za njome, ali sam izgubio trag. Kad sam ušao u šumu, netko je pripucao na mene. Možda biste trebali pogledati tko se vucara onuda.

— Na koga pri tome mislite?

Jim Talbot slegne ramenima, nasloni se na ogradu i pogleda prema Julie i ostalima. Žena je napeto gledala prema njima.

— Na primjer, mogao bi to biti Reno Tolin, navodni Julijin brat. Taj mi momak nikako ne izlazi iz glave, šerife.

— Taj je bio u gradu one večeri kad je Spark nudio kravu. — Conroy zazvižda tiho kroza zube. — Bilo je možda oko devet kad je nestao, zajedno s prijateljem. Da... njih dvojica su to mogli učiniti. — Šerif pogleda preko prema Julie. — Dobro, Talbote, pobrinut ću se za to, a vi promatrajte što se događa ovdje!

— Koliko plaćate? — Jim se nasmija Conroyu.

— Ni dolara, Jimel

Šerif uzjaše i potjera konja prema sjeveru, u sumrak koji je sve brže prelazio u mrak.

Jim je znao da će se Conroy okrenuti čim bude dovoljno mračno i zaobići ranč.

Julie je došla s Barnyjem k oboru i oštro upitala:

— Što je htio?

— Sudac želi da Conroy pronađe i ona dva momka koji su ukrali konje i ubili Zanea — uzvratil Jim.

— Što si mu odgovorio?

— Rekao sam mu da ne znam ništa o tome i da mu ne mogu pomoći.

— A jesi li mu rekao da sam odjahala s ranča?

Jim Talbot je pogleda i zaniječe glavom; smatrao je da će biti bolje ako ona ne zna baš sve.

— Nisam, Julie.

— Zašto nisi? — Promatrala ga je ispitujući i nepovjerljivo.

— Šerifa se ne tiče kad ti izjašeš u šetnju!

— A što si mu onda rekao? Pa ipak ste razgovarali, Jime! — ljutito je ispitala žena.

— Rekao sam mu da sam na jugu tražio zalutalu stoku, Julie. I da su pucali na mene, ali da nisam vidio tko.

— Tako! To si mu, dakle, rekao.

Julie Graham je još nekoliko sekundi zurila u Jima Talbota, a onda se okrenula, potrčala preko dvorišta i požurila u kuću.

Tama je poput golemog crnog oblaka obavila široku preriju. Iz daljine se čulo zavijanje vuka, koje je onda odjekivalo prerijom.

Konj Clydea Conroya se uplaši i prestrašeno zarže. Šerif potapša životinju po vratu i smiri je blagim riječima; međutim, oči su mu neprekidno bile usmjerene u mrak. Mjesec još nije izišao i bila je takva tmina da Conroy ništa nije vidio pred sobom.

Zavijanje vuka se ponovi.

Conroyev konj se nekoliko puta propne, glasno zarže, a onda skoči u pucketavo šipražje i stade, dršćući.

— Što ti je? — smirivao ga je šerif. — Vuk je daleko!

Konj opet zarže.

Conroy sjaše, izvuče pušku iz navlake i ubaci metak u cijev. Polako je napredovao kroz šuštaivo grmlje, a onda zastade i oslušnu.

Znao je da se oslonio samo na to da će mu slučaj pomoći.

Međutim, vrijeme je prolazilo, a ništa se nije čulo. Najzad iziđe mjesec i prelije zemlju mliječnim, srebrnkastim svjetlom. Sada su stabla nalikovala golemim crnim sjenama.

Odjednom šerif začuje šumove. Pucketale su grane, škripjela je koža sedala, a onda se iznebuha pojave dva jahača.

— Stoj! — povika Clyde Conroy. — Ovdje šerif iz Glenrocka.

Jahači se ukoče, kao da su se sledili.

Conroy ispusti uzde svoga konja, podlakticom pritisne kundak puške uz bok i pođe dalje. Kad je prepoznao Renoa Tolina nalazio se gotovo kod glava oba konja.

— Što želite, šerife? — tiho ga upita Tolin. — Otkada se to šuljate prerijom tako daleko od svoga grada?

Conroy pogleda drugog muškarca i prepozna u njemu Juga Floyda.

— Sjašite, obojica! — naredi šerif i malo uzmaknu.

— Ali... zašto? — upita Tolin.

— Nama je tako drago kad smo nešto viši od ostalih, šerife. — Floyd se tiho nasmija. — No, pričajte samo. I ovako vas sasvim dobro razumijemo!

— Kamo ste pošli, Toline? Niste li rekli da ćete odjahati u Medicine Bow?

— Zar sam to doista rekao?

Šerifu se učinilo da su Tolinove oči zasjale.

— Da, to ste u gradu pričali.

Tolin trznu ramenima, no šerif to i nije mogao primijetiti.

— Onda mora da sam se predomislio.

— Aha!... Jeste li već saznali da sam uhitio Grahama?

— Što ste...?

— Zar to niste znali? — upita Conroy vrebajući.

— Nismo. Ta, odakle? — Tolin sada sjaše i stane ispred konja.

— Zašto ste uhitili Grahama?

— Mislio sam da to znate. Jeste li već bili u Medicine Bowu?

— Čini mi se da je proketo znatiželjan! — gundao je Floyd, još uvijek sjedeći u sedlu.

— I meni se čini — doda Tolin zatežućim glasom. — A zašto to želite znati?

— Zanima me jeste li uopće bili u Medicine Bowu — uzvratí šerif. — Dakle?

— Do vraga, što ga se to tiče! — uskliknu Floyd. — Kaži mu neka brine za svoja posla, Reno!

— Jeste li čuli? — Tolin se naceri šerifu iz Glenrocka. — Ako vas baš

toliko zanima, odjašite u Medicine Bow i pitajte svoje kolege jesu li vidjeli Floyda i mene. Tako ćete odmah saznati jesmo li bili.

— Dakle, ipak niste bili tamo — reče Conroy.

— Zar nismo bili u Medicine Bowu, Jug? — Tolin pogleda prijatelja.

— Izgleda da nismo, kad on to tako točno zna, Reno!

— I, dalje, Conroy. — Tolin opet pogleda šerifa cerečeći se. — Što biste još htjeli čuti?

— Možda ste vas dvojica ubili kauboja, ukrali konje iz Grahama obora i odveli ih Sparku, zato da bi Graham ubio staroga Sparka i njegovog sina i time samom sebi slomio šiju.

Tolin se još uvijek cerekao.

— O čemu on, zapravo, govori, Reno? — upita Floyd.

— Ne znam, Jug, no mislim da će nam objasniti.

Upravo bolna podrugljivost obojice muškaraca počela je Conroya sve više tjerati u bijes. Zurio je u Tolina, pa je premalo pažnje obratio Jugu. Tako nije ni primijetio pokret potanijeg kad li Tolin reče:

— Sada možete polako spustiti pušku. Smeta me, šerife!

Clyde Conroy se malo povuče. Znao je da mora imati čvrste dokaze ako želi postupiti protiv ta dva klipana. Oni su se sasvim razlikovali od Grahama... nikada ne bi pošli glavom kroza zid. Obojica su radili podmuklo, a moglo ih se navesti na željeni put samo strpljivošću i žilavom ustrajnošću.

Kad je šerif spustio cijev puške, bio je uvjeren da je pronašao ljude

koji su zakuhali ono s konjima. No, to mu saznanje nije više koristilo.

Pored Floydova konja odjednom sijevnu plamen iz cijevi jednog revolvera. Prasak je odjeknuo prerijom, konj je zarzao i propeo se na stražnje noge, a Clyde Conroy osjetio udarac u prsa. Osjeti kao da je vatra prodrila do u njegovo tijelo. Odjednom više nije mogao držati pušku, pa mu je ispala iz ruke; koljena su mu popustila i on se stropoštao na tlo. Conroy je pomislio da se cijela prerija okrenula oko njega; bol ga je sasvim paralizirala, a krv oblila njegovu kožu. U vatri koja je kružila ispred njegovih očiju najprije se pojavilo iscereno Tolinovo lice koje se Conroyu učinilo poput maske. Još je vidio kako se pokrenuše njegove usne i začuo glas koji kao da je dopirao iz velike daljine:

— To je bilo prelukavo, šerife!

Lica nestade. Conroy osjeti užasnu bol oko srca, a onda izdahnu.

U međuvremenu Floyd je sjahao, nabio revolver i gurnuo ga u koricu. Nagnuo se nad šerifa, primijetio da su mu oči staklaste i spustio mu vjeđe.

— S njime je svršeno, Reno.

— Moramo ga pokopati.

— Koliko smo, zapravo, udaljeni od ranča? — Floyd pogleda preko srebrom prelivene prerije prema sjeveru.

— Nekoliko milja.

— I tamo se mogao čuti hitac?

— Nipošto! Od ranča nas dijeli šipražje, stabla i brežuljak. Tamo se ništa nije čulo. Zasut ćemo ga tu, u grmlju; ovdje ga nitko neće pronaći.

— A kamo se on uputio, Reno?

— Nekamo... što ja znam! — Tolin se naceri svom plaćidruhu. —

Zar bismo, možda, morali paziti da mu se što ne dogodi?

— Doista ne moramo! — Floyd se tiho nasmijao, izvukao nož iza pojasa i pošao u grmlje. Zastao je kod Conroyeva konja i upitao: — A što ćemo s mrcinom?

— Naravno, i ona mora nestati! — Reno Tolin se polako približi.

— A kamo? Hoćeš li, možda, nožem iskopati tako veliku rupu?

— Neću. Odvest ćemo konja u brda i ondje ga gurnuti u ponor.

— Pa to bismo mogli uraditi i s Conroyem.

— Nikako! Netko bi ga mogao pronaći. — Tolin zaniječe glavom.

— I konja!

— Zbog konja nitko neće uzvitlati prašinu. A tko zna hoće li netko u njemu još uopće prepoznati Conroyeva konja. To nije nimalo vjerojatno. Hajde, pomози mi izdupsti rupu za šerifa!

VIII

Barny iziđe iz tamne sjene suše i toliko iznenadi Jima Talbota da se okrenuo prema oboru i podigao cijev puške.

— To sam ja, Jime! — prošapće kauboj.

Jim spusti cijev, nasloni se leđima na ogradu i pogleda mladića.

— Zar nećeš u krevet? — upita Barny. — Na što čekaš?

— Mislio sam da će Conroy još jednom navratiti — promrmlja Jim. — Ili da će se inače nešto dogoditi.

— Što?

— Ni sam ne znam. Možda da će se odjednom pojaviti Tolin sa svojim prijateljem Floydom. Ako su njih dvojica postavili Grahamu klopku,

onda zacijelo neće doći stoga što se dosađuju.

— Da, i to bi se jedva moglo očekivati.

— Prema tome, ipak će jednom doći. Mislio sam da će se najprije prikrasti, kako bi razgovarali s Julie. Što misliš, bi li se to moglo dogoditi?

— Ne znam. Možda neće mnogo okolišati. Najzad, narednih osamnaest godina gazda je Julie. Nitko joj neće osporavati pravo na ranč. Sve što tu postoji, Graham je stekao na zakonit način i sud joj ne može oduzeti. Misliš li drugačije?

— Ne, no sve su to oni izračunali unaprijed.

— I, sada im nitko na kugli zemaljskoj neće moći ništa dokazati... mislim na Zanea i Sparkove... No, bolje bi bilo da pođeš u krevet, Jime.

Talbot pogleda prema istoku, gdje se u preri nalazilo stado. Nije vidio životinje niti ih je čuo, kao ni kauboje koji su bili uz stoku.

— Hajde, pođimo! — Barny povuče Jima za ruku.

Obojica su prešli dvorište, a onda ušli u zgradu za momke.

Kad je Jim ujutro izišao iz zgrade za kauboje, Julie je stajala na trijemu, ruku podbočenih o ogradu upravo onako kako je to radio njen muž.

— Jime, dođi ovamo! — pozva ga mlada žena zapovjednim tonom. — Već pola sata čekam da se najzad pokažeš.

Jim je ukočenim prstima prošao kroz kosu, nabio šešir i ugurao košulju u hlače. Pojas s revolverom bio je ostavio u kući, jer se najprije htio umiti na bunaru.

Potrčao je preko dvorišta, otro oči i pogledao ženu.

— Jime, potrebno mi je još nekoliko kauboja. Premalo nas je za tri tisuće stoke i sve poslove što ih još valja obaviti na ranču. Odjahat ćeš u Glenrock i pokušati uposliti još nekoliko momaka!

— U Glenrock? Tamo nema nikoga tko bi htio postati kauboj, Julie. Znaš to isto tako dobro kao i ja!

— Svejedno, pokušat ćeš! — ustraja mlada žena. — Odnekud moramo dobiti ljude. Potrebni su mi!

— Namjeravaš li tjerati stoku na željeznicu?

— Što te to zanima? Zar je stoka, možda, tvoja?

Jim nabije šešir na čelo.

— Nadam se da ćeš uskoro krenuti — nestrpljivo reče Julie, podigne ruke s ograde i uđe u kuću.

Pola sata kasnije Jim je odjahao s ranča prema sjeveru. Kad više nije mogao vidjeti zgradu i vjetrenjaču iznad krovova, izvukao je pušku iz navlake o sedlu i promatrao svaki grm. Pažljivo je izbjegavao oveći gustiš i šumarke.

No ni kad je pod žarkim suncem ugledao Glencrock još uvijek nije nikoga sreo, niti je primijetio išta sumnjivoga.

Na ulici je ugledao muškarce s puškama u rukama. Kad su mu prepriječili put, Jim zapazi mržnju u njihovim očima i upita se nije li ga, možda, Julie upravo zato poslala ovamo.

— Što hoćete? — upitao ih je. —

— Nisam ubio Sparka ni njegovog sina, nisam čak ni sudjelovao u tome!

— No ti si znao što će se dogoditi!
— propišta vlasnik trgovine Beaver, oniži sjedokosi čovječuljak s poniklanim okvirom naočala na nosu.

— Pa vi ste ludil! Kad je Graham s četvoricom kauboja odjahao s ranča, nitko od nas nije znao kamo će ih odvesti tragovi... Maknite te puške!

U pijesku iza Jima zaškripaše koraci. Jedna je sjena prohujala preko ceste, a onda se golemi kovač pojavio uz Talbotova konja.

— Ljudi, moram vam nešto reći! Da Talbot nije pomogao meni i šerifu, ne bismo mogli tako lako uhititi Grahama; on ga je prije toga oborio.

— Svejedno! I on pripada toj bagri! — procijedi vlasnik trgovine glasom punim mržnje.

— Vi ste poludjeli! — ravnodušnim će glasom Jim. — Na većini rančeva kauboji rade ono što gazda zahtijeva! Tko zna biste li vi uradili išta drugo! Došao sam ovamo jer me poslala Julie Graham. Traži kauboje. Želi li netko za nju raditi neka dođe u salun. Bit ću tamo.

Jim zapucketa uzdama i pojaše prema zidu što su ga ljudi načinili. Vlasnik trgovine prvi skoči u stranu. Ispred Talbota ljudi su se razmaknuli. Jim je osjećao kako mu niz leđa naizmjenice prolaze vrući i hladni trnci, no ništa se nije dogodilo.

Konja je zaustavio ispred saluna, sjahao s bjelaša i svezao ga o motku.

Točitelj je stajao odmah iza vrata. Čim je Jim zakoračio na daske, on se okrenuo, a kad je Jim ušao, muškarac je otišao za tezgju, a onda je natočio čašu viskija, gurnuo je preko tezge i progundao:

— Ovdje nitko ne ujeta.

— Znam!

— A zašto ste onda došli ovamo?

— Jer Julie tako želi. Sada je ona moj gazda.

Muškarčevo se okruglo lice razvuče od smijeha.

Jim dohvati čašu, ispi je i gurnu do boce s viskijem.

— Šerif se još nije vratio. — Nestor Melvin opet ulije piće.

— A je li jučer bio ovdje, kad se vratio iz Laramieja?

— Navratio je, a onda krenuo na vaš ranč. Namjeravao se brzo vratiti.

— Traži nešto. Dalje od nas, prema jugu.

Jim dohvati čašu i otpije gutljaj.

Napolju zaškripaše daske, a onda divovski kovač čvrstim koracima uđe u salun i priđe tezgi.

— Tolin reče da je šerif bio na ranču i da traži nešto južnije odande — progunda Melvin.

— Što?

— Netko je jučer pripucao na mene južno od ranča — objasni Jim. — Ispričao sam to Conroyu. Tada je htio vidjeti hoće li pronaći nešto ili naići na koga ... No, zar doista nitko nije spreman raditi za Julie Graham?

— Nijel

— Šteta! — Jim ispije piće.

— Kako to? — progunda kovač.

— Netko je namjestio konje u Sparkov obor i ubio Zanea ... to je nedvojbeno! A sada netko mora otkriti tko bi to mogao biti! Možda čak ne bi bilo loše kad bi se oko toga potrudila nekolicina ljudi.

— Ipak, svi smo mi prestari za rad na pašnjaku. — Kovač se počeo zatiljku i razvuče lice. — I, najzad, ona možda od nas ne želi ništa drugo nego da otjeramo stoku do željeznice.

— To je moguće — priznao je Jim.
— A kad otpremi stoku, dobit će za stado više od sto tisuća dolara.

— Sam bi nam vrag morao biti na leđima kad bismo joj pri tome pomagali! — progundao je kovač.

— Nitko joj pri tome ne smije pomoći. — Jim baci nekoliko novčića na tezgju. — No sada smo usred ljeta, a kauboji neće naći nov posao prije proljeća. No ipak, da bi mogla otjerati tri tisuće grla, morala bi imati nekoliko ljudi više, iako do Medicine Bowa ima samo nekoliko milja.

— Nekoliko milja previše s pre malo ljudi! — Power se naceri.

— Da ... No, možda će još i sama doći ovamo i ponuditi vam posao.

— Kakav posao?

— Želi li pod svaku cijenu stoku dovesti do Medicine Bowa, ponuditi će, možda, nekoliko stotina dolara svakom čovjeku. Kad proda stoku, taj će joj novac biti vraćen. Baš me zanima hoćete li tada toliko govoriti kao sada!

— Nećemo joj pomoći! — procijedi kovač. — Nitko u Glenrocku joj neće pomoći. Bar ne dotle dok šerif točno ne utvrdi kako je bilo s ukradenim konjima!

Kad je Jim stigao na ranč, Reno Tolin je stajao na stubama. Vitak, gotovo mršav, s raskopčanim crnim kaputom i ruku podbočenih o bokove. Šešir je nabio tako duboko na čelo da je uzan obod zasjenio gotovo polovinu lica.

Jim je zaustavio konja u dvorištu; iznenadio se i više nego što bi sam sebi priznao.

Clem i Barny izađu iz kuhinjske barake, a onda se uz tihi škripu

otvore vrata na glavnoj zgradi i izađu Julie i Jug Floyd. Prišli su ogradi trijema.

— Koje li ugodne promjene! — reče Jim.

Tolin se bljedo naceri.

— Jesi li pribavio ljude? — upita Julie.

— Nisam.

— Nisi se dovoljno potrudio! — grdila ga mlada žena.

— Kao predradnik, očito, ne vrijeđi ništa — umiješao se Tolin. — Je li ti potreban još jedan, Julie?

Jimov pogled neprekidno je lutao s njega na nju, pa natrag.

— Na svakom ranču dovoljan je jedan predradnik — osorno uzvрати Julie. — Pokušat ćeš pribaviti ljude u Medicine Bowu, Jime. Tamo će ih zacijelo biti, zar ne?

— To je već vjerojatnije — uzvрати Talbot.

— Odlično — reče Floyd. — Ođjahat ćemo zajedno.

— Kako to da sada želite u Medicine Bow? — upita Jim, po drugi puta iznenađen.

— Svratili smo ovamo i Reno je odlučio da ostane sa sestrom; potreban joj je netko tko će biti uz nju.

— Što se to njega tiče... — zarežao je Tolin.

— Dakle, Jime, krenut ćeš ujutro — odlučno reče Julie. — Pokušaj pronaći petoricu ljudi, a svakom daj po deset dolara. Kaži im da im to neću odbiti od plaće.

Jim sjaše, odvede bjelaša do obora i rasedla ga.

Barny dođe za njim i nasloni se na ogradu. Predradnik skine motku, utjera konja u obor, i opet je zavjesi.

— Ako sada otkažem i onda opet započnem iznova, i ja bih morao

dobiti deset dolara napojnice, zar ne?

— Barny se naceri od uha do uha.

— Morao bi, no nitko neće dobiti.

— Kako, neće?

— Jer u Medicine Bowu neću naći nijednoga čovjeka koji bi htio jahati za Julie i njenog brata.

— Dakle... to već unaprijed znaš!

— Da, znam. Nego, kada su ta dvojica stigla ovamo?

— Prije dobroga sata. Mislio sam da ću se onesvijestiti kad sam ih ugledao.

— A odakle su došli?

— Sa zapada.

Jim pogleda preko brežuljka, prema sivim stijenama u daljini.

— A šerif? Je li i on navraćao?

— Nije, Jime. Zar ga ni u gradu nije bilo?

Talbot polako zaklima glavom.

— Nevjerojatno!

— Da, u pravu si. Poslat ću te k stadu, Barny, a ti pokušaj neprimjetno odjahati prema jugu. Možda se nešto dogodilo... možda pronađeš Conroya.

— Dobro.

Jim Talbot prijeđe dvorište i ode do kuhinjske barake. Tolin je još uvijek stajao na stubama, u istom položaju.

— I vrijeme je da dođeš! — gundao je stari kuhar. — Ne mogu, do vraga, vječno podgrijavati to jelo!

Jim sjede za stol i opruži noge.

— Čini se da će se taj Tolin usidriti ovdje! — zlovoljno reče kuhar. — Prokleta me zanima jesu li doista brat i sestra, Jime!

— Misliš da nisu?

— Ako ih pažljivije pogledaš, vidjet ćeš da nisu nimalo nalik!

— Oboje imaju crnu kosu i tamne oči, Hestone.

— Da, i... Zar je to sličnost?

— Braća baš i ne moraju biti slična. No, daj mi već jednom jelo!

— Braća su uvijek po nečemu slična — ustrajao je kuhar. — Kažem ja tebi... oni surađuju, zamijesili su svu tu zbrku, a Grahama strpali u lonac! I on i ona došli su iz Medicine Bowa. I, odakle znaš da Grahama nisu još odande poznavali?

Jim skine šešir, otare znoj sa čela i pogleda kuhara, koji mu je upravo stavljao jelo u zdjelu.

— Nije još ni pravo stigla ovamo, a Graham ju je već oženio — progundao je Quincy, okrenuo se i stavio zdjelu na stol ispred Jima. — Možda ju je Graham poznavao još iz Medicine Bowa i predložio joj da dođe u Glenrock. Ili, zar ti možda znaš kuda se on vucarao po Medicine Bowu? Taj je zacijelo bio po kućama u koje te ne puste samo s nekoliko dolara!

— Volio bih da me muče tvoje brige — reče Jim zavlazeći.

Quincy se nagnuo preko stola i zabacio masni cilindar na zatiljak.

— Moraš nešto saznati o tome u Medicine Bowu, Jime!

— Kako to zamišljaš? U gradovima uz željezničku prugu jedva se i sjećaju onoga tko je odsutan više od četrnaest dana... Hajde, dodaj mi žlicu!

Quincy prekune, donese žlicu i zatakne je u gustu krumpirovu kašu.

— Pričekaj, dobit ćeš još i pečena jetra... U istočnom dijelu grada, iza utovarenih rampi, postoje barovi. Tamo se moraš raspitati! Julie zacijelo ne pripada među žene koje se odmah zaboravljaju.

— Sve je to glupost, Hestone. Čak i ako se netko sjeti da je tamo vidio Julie, s Tolinom ili Grahamom, što ćeš time dokazati?

— Možda se svo troje pozna!

— Nipošto! Graham je Tolina prvi puta vidio u Glenrocku.

— Pa, možda oni u Medicine Bowu znaju da je Julie već poznavala obojicu! I, što je još važnije, da je Tolin sve prije samo ne njen brat!

— No daj već jednom ta jetra, do vraga! — ružio ga je Jim. — Sve će se ohladiti!

— Nećeš, zar ne? Zacijelo misliš da ćeš ga moći istisnuti u nje? — Quincy, mrmljajući, izvadi jetra iz tave i baci ih u Jimovu zdjelu.

— Doista ti nisu svi tanjuri na polici! — Jim usta i iziđe, sa zdjelom u ruci.

Tolin, Julie i Floyd su nestali, a Barny je stajao pred zgradom za kauboje. Jim pođe prema ridokosom momku, koji ga dočeka riječima:

— Nisu objasnili zašto su se vratili! Mislim... nisu dali objašnjenje koje bi zvučalo uvjerljivo.

— Nama oni i ne moraju ništa objašnjavati. — Jim se nasmije mladici, uđe u zgradu koja je sada bila prazna, sjedne za stol i počne jesti.

— A kad se šerif vrati? — upita Barny. — Ta, oni bi ipak morali znati da ćemo sve ispričati kako je bilo.

Jim polako podigne glavu.

— Možda oni znaju da se šerif neće vratiti — doda mladić. — Da, upravo sam ti to htio reći!

...

Već se počelo smrkavati kad je Talbot ugledao mladog kauboja kako izlazi iz grmlja.

Iza njega jurio je Harry i pucketao bičem iza nekoliko goveda koja su se pokušala odvojiti od stada.

Jim mljacnu jezikom i pojaše u susret Barnyju. Susreli su se na mjestu gdje se tlo počelo dizati. Barny strese glavom.

— Nisam pronašao tragove za koje bih bio siguran da potječu od Conroya. Međutim, pronašao sam mjesto na kojemu su dugo vrijeme stajali konji. Odanle je vodio jedan trag u grmlje... kao da su nešto vukli za sobom.

— I, dalje?

— Onda se pojavio Floyd. — Barney slegnu ramenima. — Imao sam sreću da me nije primijetio.

— Tada si se vratio?

— A što sam mogao uraditi? Ti nitkovi posvuda njuškaju!

— Dobro, Barny. Noćas ćemo se iskrasti s ranča. Možda se tada Floyd neće šuljati naokolo.

— To sam ti htio predložiti!

Jim okrene konja, pa se s Barnyjem vrati k stadu.

Harry je i dalje jahao u oblaku prašine, tjerajući goveda koja su se pokušala odvojiti.

— Teško je ovdje sa stadom — tužio se Barny. — Između brežuljaka, u dolini s potokom, stoka je bila mirna, a ovdje ih treba neprekidno tjerati na okup.

— Najbolje da ostanemo ovdje — reče Jim. — Oдавде ćemo najlakše umaknuti!

— Doista je glupo što ne možemo s drugima razgovarati. Duboko sam uvjeren da su već prihvatili Julie ili Tolina kao novog gazdu.

...

— Ovdje! — prošapće Barny. — Ovdje je tlo sasvim rahlo, Jime!

Talbot se provuče kroz šuštavò grmlje i klekne pored Barnyja.

— Eto, popipaj ovdje!

Jim popipa zemlju na tom mjestu i osjeti da je pijesak sasvim rahlo nasut među grmljem.

Barny je odgrtao pijesak rukama, no odjednom prestane i podigne ruke.

— Što je? — prošapće Jim i pokuša raspoznati nešto, no u šikari je bilo premračno.

— Netko je ovdje zakopan, Jimel! — s mukom istisnu Barny.

Predradnik potraži šibicu po džepovima. Primijetio je da su i njemu zadrhtali prsti kad je kresnuo šibicom po bubnju revolvera. Uz tiho šištanje, plamen liznu i osvijetli najbliži okoliš. Pri titrajućoj svjetlosti podrhtavale su sjene... No ipak, Jim je jasno raspoznao iskrivljeno lice mrtvoga šerifa.

Barnyjevi zubi zacvokotaše. Podlakticom je otro znoj s lica i brzo gurnuo pijesak preko mrtvačeva lica.

Jim ispusti šibicu. Najprije je osjetio kako mu niz leđa silazi nešto hladno, pa onda vruće.

Iznenada zavijanje vuka toliko je uplašilo Barnyja da je skočio i povukao revolver iz korica.

Dublje u šipražju zanjistaše konji.

— Netko je ovdje! — prošapće Barny.

Jim se uspravi i pogleda u tamu. Ništa nije vidio, ništa čuo.

— To su živci, Barny. No, nije ni čudno!

Barny se okrenuo nekoliko puta prije nego što je vratio revolver u korice. Onda obriše oznojeno lice i progunda:

— Kako da čovjek ovdje ne poludil!

Jim čučnu i zagladi pijesak, a onda se obojica izvuku iz grmlja. Nekoliko trenutaka stajali su i oslušivali, a onda pođu po konje.

— Nitko nije ovdje! — ponovi Jim jer je još uvijek osjećao da mora smirivati mladića.

Uzjahali su i krenuli. Barny se još jednom osvrnuo, ali nitko ih nije slijedio.

Sat kasnije ugledali su plamen, stoku i jednoga jahača koji im je izjahao u susret. Odmah zatim začuli su i škljockanje zatvarača na puški.

— Tko je? — doviknuo je Ross.

— Jim i ja — odgovori Barny.

— Odakle dolazite? Već ste nam nedostajali!

— Eto, opet smo tu — reče Jim.

— No, gdje ste bili?

Pored vatre Jim sjaše. Harry je ležao iza vatre, uvijen u pokrivače, i promatrao predradnika.

— Prokletstvo, ta gdje ste bili? — ponovno upita Ross.

— Suviše si znatiželjan — progundā Barny. — Pobjeglo nam je nekoliko grla i nismo ih mogli pronaći.

— Pobjegla stoka? Kamo?

— Na istočni obronak. — Jim se okrene. — Sada ti lezi, Barny, a ja ću pripaziti.

— Pa, nije vas bilo vječnost! — ružio ih je Ross s izrazitim nepovjerenjem u očima.

— Zar misliš da jašemo tek sto jardi za stokom i onda se vraćamo? Malčice smo ustrajnij!

— Pa čak i kad nije u pitanju naša stoka — doda Barny, pa upita:

— Je li Tolin bio ovdje?

— Nijel!

— A Julie i Floyd? — ispitivao je mladić dalje.

— Nitko nije bio ovdje — progundao Róss. — No, ja vam ništa ne vjerujem, znate li to?

— Nas još uvijek zanima tko je mogao ubiti Zanea — uzvрати mu Jim. — Zar tebe više ne zanima?

— Radim svoj posao. Tolin je večeras rekao da su najbolji oni ljudi koji rade svoj posao i ne brinu ni za što drugo!

— Amen! — zapjevuši Barny.

— Što?

— Mislim da je to Tolin lijepo rekao. — Barny se naceri Rossu. — no očito nije mislio na Rogera i Horsea. I oni su samo radili svoj posao, kao što je Graham od njih i očekivao!

Jim se udaljio iz kruga vatre i odjahao pored stada koje je mirovalo. Skinuo je sa sedla bikovaču i razvio je.

Barny je dojahao za njim, usporio konja, a onda zajedno s njime utočio u tamu.

— Alaj su zatučani! Vjerujem da iz svega što se zbilo nisu ništa naučili!

Jim zaustavi svog konja i dohvati za uzde Barnyjeva.

— Sutra ću odjahati, i možda se vratiti tek za tjedan dana, Barny!

— Tako sam i mislio.

— Bit će najbolje da se ponašaš kao i ostali... kao da je sve na svijetu u najboljem redu! I, zaboga, ni riječi o šerifu!

— Dobro, Jime! Ali, samo dok se vratiš!

IX

— Jime, dođi ovamo! — pozva Julie Graham, kad je predradnik narednog jutra izišao iz zgrade za

kauboje. Dok je koračao prema njoj, doda:

— Barny, osedlaj konja za Jima i gospodina Floyda! Quincy, pobrini se da uzmu sa sobom dovoljno vode i hrane!

Jim Talbot se popne uza stube, a onda prođe pored Julie i uđe u kuću.

Tolin i Floyd su sjedili za stolom. Jug je pod jednom rukom imao bisagu, dok je drugu položio na držak kolta, kao da je mora štititi. Na stolu su se nalazile novčanice.

Julie je ušla i zatvorila vrata.

— Tamo je novac, Jime. Pet puta po deset dolara za napojnice i dvadeset dolara za tebe. Imat ćeš izdataka.

— Silno si velikodušna! — Jim dohvati novčanice, presavije ih i stavi u džep.

— Nisam poput Kanea! — ljutito odbrusi žena. — Kad mi je već ranč pao u ruke zbog njegove gluposti, neka svatko nešto ima od toga!

— Naravno... ako je uz tebe — doda Reno.

Jim pomnije promotri muškarca i ustanovi da su Quincyjeva zapažanja bila točna. Tolin doista nije toliko nalikovao Julie kako je to među braćom ponajčešće slučaj.

— Dakako, tko je sa mnom! — Julie obide stol. — Ti si, naravno, sa mnom. Zar ne, Jime?

— To ponajviše ovisi o mišljenju tvog brata — otegnuto će predradnik. — Jučer je rekao da sam suvišan.

— No, ipak nije tako mislio, Jime!

— Vidjet ćemo. — Jim pođe natraške prema vratima i položi ruku na kvaku.

— Dakle? — Tolin pogleda Floyd. — Žao mi je, no uviđaš da sam potreban ovdje.

— Shvaćam! — Jug kimnu i okrenu se prema Juliji.

Jim pritisnu kvaku, otvori vrata i iziđe.

Kod obora, Barny je sedlao konje. Quincy je donio iz kuhinjske barake mjehove s vodom i pričvrstio ih o sedla.

Jim siđe u dvorište. I između kuhinjske barake i obora susrete Quincyja, koji ga uhvati za ruku i zaustavi.

— Što je opet? — upita Jim.

— Dobro gledaj; čuješ li me!

— Zar opet nešto sanjaš?

— Danas sam im nosio doručak u kuću... Julie više ne dolazi po njega, nije joj više potrebno. Kad sam ušao, nešto su šaptali! Mislim da će te Floyd putem ubiti!

— Hvala, Hestone!

Kuhar ispusti predradnikovu ruku, a onda odoše svaki u svom smjeru. Jim priđe Barnyju i pomogne mu pričvrstiti uzde za oglavu.

Floyd još uvijek nije izašao.

— Zapravo, zašto šalje i Floyda?

— tiho reče Barny. — Čudno, zar ne?

— Čini im se da bi bilo napadno kad bi obojica ostala ovdje. No, možda će se Floyd jednoga dana vratiti.

— A možda su ga i namirili! — Barny obiđe Jimova bjelaša. — S Grahamovom gotovinom! Mora je biti više od pet tisuća dolara.

— Možda, Barny. Sve će se saznati.

— Kako?

— Predosjećam da obojica nećemo stići u Medicine Bow. I Quincy tako misli.

Kuhar je donio hranu i boce s vodom; sve su pričvrstili na sedla.

— Dobro otvori oči! — ponovo propišti Quincy. — Pazi da nikada nije iza tebe!

— Alaj si pametan! — podsmjehnu se Barny. — Kako da netko šezdeset milja pazi samo na to? Mora i spavati!

— Hm... točno! — prizna kuhar.

— To je problem što ga moraš riješiti: želiš li poživjeti još nekoliko godina, Jime. No siguran sam da ćeš se u odlučujućem trenutku nečemu dosjetiti.

• • •

Jahalj su jedan pored drugoga. Bilo je tako vruće da je zrak treperio iznad žbunja i prerijske trave.

— Čovjek bi pomislio da je posvuda voda — reče Floyd, kojemu se Talbot gotovo prijateljski nasmiješio kad su im se susreli pogledi.

Jim se osvrne. Već su gotovo tri sata bili na putu. Nitko ih nije slijedio.

— Misliš li da bi nas netko mogao slijediti? — upita kockar.

— Sve je moguće... No, zar ti je Julie dala bisagu?

— Zanima te? — Floyd se široko naceri.

— Dakako... inače te ne bih upitao.

— Što misliš da je unutra?

— Grahamova gotovina. Sve što je imao u sefu. Bilo je više od pet tisuća dolara.

— Naprosto sam osupnut tvojim znanjem, kauboju! — Floydovo nacereno lice još se više razvuče.

— A ima i nešto što ne znam... na primjer: jesu li Tolin i Ju...
46

doista, brat i sestra ili se samo pretvaraju! No, kako je s time?

— Hoćeš li pogađati?

Jim naglo skrene konja na kockarova, dohvati Floyd a za ruku i napola ga povuče iz sedla.

Floydovo se lice razvuče. Htio je udariti napadača, no primio je udarac u bradu, a onda ga je Jim ispuatio. Ispao je iz sedla s druge strane. Konj zarže i pojuri. Ležeći na tlu, Floyd posegne za revolverom, no u hipu ispusti držak jer je ugledao protivnikovo oružje upereno prema njemu. Jim je tako sjahao da kockara nije ispuštao iz vida.

Floyd se uspravi, dohvati šešir koji je pao na tlo i nabio ga na glavu.

— Ne želim pogađati, Floyd! — rastegnuto č glasom Jim. — Želim to saznati od tebe!

— A ako ti o tome ne kažem ništa?

— Raspričat ćeš se, Floyd! — Jim gurnu revolver u korice.

— Misliš? — Kockar se osloni rukama na tlo, kao da želi ustati, a onda odjednom povuče revolver.

Jim zamahnu nogom prema podignutoj ruci i pogodi vrškom čizme zapešće, tako da je oružje u luku ispalo iz ruke.

Floyd bolno kriknu i strese ruku: Jim se hitro sagnuo i zadao mu udarac šakom u lice. Floyd zatetura natraške, no odmah vrati ravnotežu i u narednom trenutku napadne Jima.

Tako iznenadni napad Talbot nije očekivao. Floyd ga je pogodio šakom u vrat, a onda i udario nogom u tijelo. Jim zatetura, no Floyd ponovno napadne i udari ga šakom pod bradu. U istom trenu Jim se spotakao i pao u pijesak.

Uz bijesni krik Floyd se bacio na protivnika, uhvatio ga za grlo i, iskripljenog lica, stisnuo ruke.

Jim više nije mogao disati. U njegovim sljepoočnicama počelo je bubnjati i zujati kao da će mu se glava rasprsnuti. Snagom očajnika tresnuo je kockara šakom u slabine i Floydov željezni zahvat načas popusti. Jim dođe do zraka... vratilo mu se toliko snage da odbaci kockara. Još uvijek ležeći, Floyd zamahnu nogom prema protivniku i mamuzom mu razdere hlače i kožu na natkoljenici. Jim skoči no primijeti da i Floyd ustaje, pa zada kockaru tako divlji udarac šakom posred lica da je ovaj zauriao od boli. Poletio je prema nazad, no opet se dočekao.

Jim nastavi; probio je njegovu obranu i tresnuo ga opet šakom u lice. Floyd izbiše suze na oči, a preko napukle usne poteče krv. Zanjihao se, kao da će pasti, no uto ga pogodi još jedan udarac, pa se poput vreće stropoštao na tlo.

Teško dišući, Jim se sagne, dohvati kockara za kaput i osovi na noge.

— No, jesi li se dosjetio? — procijedio je. — Jesu li brat i sestra?

Floyd se htio oteti, pa ga Jim jednom rukom otpusti, a drugom mu zada još nekoliko udaraca.

Iz Floydova nosa poteče krv. Njegov šešir poleti zrakom. Jim ga je i dalje drmao, urlao mu u lice.

Odjednom se kockar otme, obori glavu i takvom je snagom zabije u Jimov trbuh da je ovaj kriknuo, zateturao; tek što se uspio nekako zadržati na nogama, Floyd mu se ponovno zabije glavom u trbuh. Sada je Jim pao na tlo, osjetio Floyd a na sebi i pomislio da će mu prilikom naleta puknuti kičma. Ipak,

uspio je napadača prevaliti u stranu, bacio se na njega, a onda ga je obrađivao šakama, sve dok se Floyd nije sasvim umirio.

Jim presta kad vidje da se Floyd onesvijestio. Rukavom otre znoj s lica i ustane. Gotovo teturajući, pođe ka konjima koji su se malo udaljili, strgne sa sedla Floydove bisage, otvori ih i posegne unutra.

Novčanice su šušcale između njegovih prsta. Jim izvuče ruku, zakopča remen i objesi torbe na sedlo. Okrenuo se i primijetio da Floyd još uvijek leži na tlu kao i prije; jednu je ruku ispružio, a noge malo privukao.

Vratio se, ponovno otro znoj sa čela i čekao. Kako Floyd nije dolazio k svijesti, Jim dohvati jednu mješinu i isprazni je nad kockarom. Floyd se najprije pokrenuo, onda je otvorio oči i žmirnuo prema jarkom sunčanom svjetlu.

— Jesu li brat i sestra — odmah upita Jim.

Floyd zastenje, sjedne i oprezno prođe rukom preko razbijenog, krvlju oblijepljenog lica.

— Floyde, šakama ću to izbiti iz tebe! — promrsi Jim kroza stisnute zube.

— Zašto ti je to tako važno?

— Moram znati! Sve moram saznati, Floyde! Čak i kako je to bilo sa Zaneom i konjima! A i sa šerifom!

Muškarac na tlu spusti ruku i iznenađeno pogleda Jima.

— Pronašli smo šerifa — objasni mu Talbot.

Floyd ustane. Još je uvijek teturao; najprije je opipao usne, a onda je objema rukama pritisnuo glavu.

Jim ga opet tresnu šakom pod bradu.

Floyd se doslovno preokrenuo u zraku, a onda opružio na leđima.

— Vi... prokleti ubojice! — procijedio je Jim kad je njegova sjena opet pala na kockara. — Nitkovi, ipak mora postojati način da vam se priđe! Hajde, progovori već jednom! Jesu li braća?

Floyd se zakotrljao, a onda kleknu; odjednom je nedaleko u pijesku ugledao svoj revolver i bacio se prema njemu. Ispružena ruka posegnu za oružjem.

Jim je bio suviše udaljen da bi mu još jednom udarcem noge izbio oružje iz ruke. Hitro odskoči, začu prasak i ugleda bljesak i dim iz revolverске cijevi. U narednoj sekundi pao je na rame, na samo dva metra od kockara.

Floyd se zakotrljao na tlu i opet podigao oružje, iz kojega se još dimilo.

Jim se otkotrlja ulijevo. Poput biča prasnu slijedeći hitac. Tamo gdje je Talbot još samo trenutak ranije ležao, tane je načinilo brazdu u pijesku i uzvitlalo prašinu.

Jim se opet zakotrlja i u pokretu dohvati revolver. Floydovo lice ugledao je kroz dim baruta i podigao oružje istodobno kad i kockar. Znao je da je u pitanju njegov život... Kad je vidio kako se Floyd trznuo, znao je i da je imao sreću. Revolver je ispao iz kockareve ruke, a glava mu je polako, kao u usporenom filmu, klonula na presavijenu ruku.

Prasak zamre u širini prerije.

Jim je pričekao nekoliko trenutaka, a onda klekne, na koljenima dopuže do kockara i gurnu ga.

Jug Floyd nije se više micao.

— Floyde! — promuklo ga pozva Jim.

A onda ugleda rupu u kockarevu čelu. Mrtav!

Jim se odvukao nazad. Još uvijek držeći revolver u ruci, podlakticom je obrisao čelo i tiho prokleo. Na sve je bio spreman, ali nije htio ubiti Floyda. Sjeo je na zemlju, pokušao sabrati misli i pronaći izlaz. Sjetio se i onog mnoštva novaca u torbi na sedlu, i naumio poći u Laramie da tamo kaže sve što zna. No, u narednom trenutku se predomisli. Julie bi se izgovorila da je Floyd darovala novac, ili bi poricala da ima ikakve veze s time. Teško bi bilo dokazati koliko je novaca ostalo u Grahamovu sefu, pa možda ni onda kad bi Grahama pozvali u pomoć.

— Nikako! — reče naglas, ustane, podigne mrtvaca i odnese ga do konja. S naporom ga je prebacio preko sedla i privezao. A onda podigne kockarev revolver, gurnu ga pod opasač, uzjaše svog bjelaša i krene.

Još ni sam nije znao što namjerava... da li bi odjahao u Medicine Bow, kako mu je naredila Julie. Međutim, nešto je znao: zakonskim sredstvima zacijelo neće stati na rep Juliji i Tolinu, a najmanje nakon toga kad su kockari već uklonili šerifa.

Poslijepodneva zaustavio se u nekoj šumici i pokopao mrtvaca, zajedno s oružjem, a onda s oba konja krenuo dalje.

Već se smračivalo kad je Jim ugledao neku farmu i pojahao prema njoj. Stigavši do dvorišta, ugleda pogrbljenog pedesetogodišnjaka kako izlazi iz jedne od vjetrom nakrivljenih koliba. Oko zgrade protezalo se nekoliko polja i malen obor, u kojemu je bilo svinja, krava i jedan

konj. Sve je bilo slično kao i u Sparka, samo što nije bilo brežuljaka niti stabla po srijedi dvorišta.

Farmer je zažmurio i promatrao Jima s otvorenim nepovjerenjem.

Jim je promrmljao neki pozdrav, pokazao na drugog konja i upitao:

— Želite li ga kupiti?

Farmer čvršće stisnu kundak puške pod rukom.

— Zacijelo ste ga ukrali! — otrešao se na Jima.

— Ne govori tako! — pobuni se neka žena u kolibi.

— Pripadao je mom prijatelju — reče Jim. — Napali su nas Indijanci i on je dobio strelicu u leđa... Ako ga želite, prodat ću ga jeftino. Ovako, dok kaska pored mene, podsjeća me na to da nisam mogao pomoći prijatelju.

S podjednakim nepovjerenjem farmer se približi, otvori konju gubicu i pogleda njegove zube.

— Sada mu je osam — reče Jim. — Dobar je to konj, sasvim sigurno.

Iz kolibe iziđe debela, žena u razderanoj dugoj haljini.

— A koliko stoji, stranče?

— Pa... kad biste mi dali pedeset dolara...? Eto, ni sedlo mi nije potrebno.

— Pedeset dolara? — oštro upita žena. — U Fort Laramieju vojska plaća devedeset dolara za konja!

Farmer je opipao cijeloga konja, kao da mu je netko ponudio komad namještaja, a onda se povuče i reče:

— U redu je. A nije ni povrijeđen, Martho.

— Ta kupi ga onda! Dobro će nam doći. A pedeset dolara nije mnogo!

— Dobro, kupujem ga — progundala farmer.

Kad je Jim naredne večeri stigao u grad na željezničkoj pruzi, znao je što mu je činiti. Projahao je gradom... pored hrpa pragova, željezničke stanice i obora za utovar... i stigao do banke Wells Fargo. Tamo je sjahao, skinuo torbe sa sedla i ušao u zgradu.

Velika prednja prostorija banke bila je presječena dugom tezgom sa šalterima i rešetkom iznad njega. Odostrag je stajao muškarac sa zelenim zaslonom, iznad očiju i kratkovidno žmirkao.

Jim istrese sadržinu torbe i gurnu sav novac iza rešetke.

— Ovdje ima čekova, zar ne?

— Već nekoliko godina — uzvratil službenik.

— Želio bih pet čekova, na pet različitih imena. Za sav taj novac, gospodine. Ali, čekovi moraju biti takvi da ih može unovčiti samo po jedna određena osoba. Shvaćate li? Za svakog drugog oni moraju biti bezvrijedni!

Muškarac kimnu glavom, prebroji novac, a onda reče:

— Točno pet tisuća dolara. Znači pet puta po tisuću... Zna li imena ljudi?

— Kako ne bih znao. — Jim stavi torbu pod mišku. — To su Barny Slade iz Amerilla i Ross Catlin iz Wacoa... oba su grada u Teksasu... zatim Harry Hamish iz Briscolla u Coloradu, Clem Olden iz Fritowna u Nebraski i Heston Quincy iz Missourija.

— Ne tako brzo — prigovarao je službenik na šalteru.

• • •

Jim se vratio na ranč tek tri dana kasnije. Bilo je kasno poslijepodne i sunce se već jako nagnulo prema zapadu, a zgrade su bacale duge sjene na zemlju.

Barny, Clem i kuhar bili su u dvorištu, a Julie i Tolin su stajali na trijemu. Jimu se učinilo da se žena iznenađeno trznula kad ga je ugledala. Usmjerio je konja prema stubama i sjahao; bisage je bio zakopao u blizini ranča nadajući se da će čekovi još biti u redu kad će mu biti potrebni.

— Zar se vraćaš sam? — upita Julie.

— Žao mi je. — Jim sveza konja. — Ni u Medicine Bowu nisam mogao nikoga pronaći.

— Nemoguće! — ljutito promrsi Tolin.

— Mogli ste sami odjahati tamo — ravnodušno uzvratil Jim, izađe na trijem i zastane pred Tolinom, koji ga je promatrao očima punim bijesa. — To jest, možete još uvijek pokušati, Toline!

Kockar uzmakne i nasloni se na zid.

— A Floyd? — upita žena.

— On je u Medicine Bowu ušao u jedan vlak i odvezao se o Omahu. — Jim je pomno promatrao Julie, no nije mogao razabrati što ona misli.

— U Medicine Bowu nisi pronašao ljude! — gnjevno je uzviknuo Tolin. — Nisi uopće brinuo za to!

Jim izvuče onih pedeset dolara i stavi ih na ogradu.

— Da ti nešto kažem, Julie? — nastavio je Tolin. — Nije ni pokušao! Taj klipan ne želi da mi odbijemo pomoć!

— Zar je ranč i vaš? — sa smijehom Jim upita Tolina.

— Postavila sam svog brata za upravitelja — objasni Julie, pa posegne za novčanicama i savije ih. — Dakle, gospodin Floyd je otputovao u Omahu?

— To je, bar, namjeravao kad je ušao u vlak — slaže Jim. — Zašto bi to bilo nemoguće?

— Slušaj, prijatelju, odmah ćeš se naviknuti na drugačiji ton prema mojoj sestri! — procijedio je Tolin. — I ta prisnost mi se već odavna ne sviđa! Odsad je Julie za vas gospođa Graham! Jesi li razumio?

— Kazali ste dovoljno glasno — uzvratila Jim. — Oprostite, gospođa Graham ako sam vam slučajno stao na nogu!

Poruga u Jimovu glasu natjera mladog ženi rumenilo u lice. Tolin prekune, no ipak se sabere, čak se i nacerio ponovno.

— Ima još nešto — nastavi Reno. — Za tu šačicu ljudi nije nam više potreban predradnik!

— Aha!

— Imate dvije mogućnosti, Talbote — Sada se kockar prepredeno nasmiješio — možete ostati u nas kao kauboj, ili otići. Naravno, kao kauboj dobit ćete i plaću poput ostalih.

Jim je tako pogledao kockara da je on postao nesiguran i pogledao je Julie.

— Pa, meni je, zapravo, svejedno zarađujem li trideset ili četrdeset dolara, Toline! Četrdeset dolara potrošim za isto vrijeme kao i trideset. Popije se nekoliko viskija više, popuši nešto više i sve ishlapi ... do narednog mjeseca!

— Znači ostat ćeš kao kauboj? — začuđeno upita Julie.

— Da, upravo tako. — Jim se okrene i siđe u dvorište.

Barney i Clem još su uvijek stajali ispred zgrade za momke. Jim odveže bjelaša i povede ga do obora. Tu ga rasedla, potjera u obor i pođe prema momcima.

— Hestone, imaš li jelo za Jima? — glasno upita Barney.

Kuhar nešto odgovori, no Jim ga nije razumio.

Barney i Jim uđu u zgradu za kauboje. Mladić sjedne i upita:

— No, kako je bilo?

Jim ostane pored prozora; zurio je napolje. Julie i Tolin upravo su ušli u kuću.

— Ustrijelio sam Floyda — na netom izrečeno pitanje uzvratila Jim. — U torbi na sedlu imao je pet tisuća dolara. Podrobno ću ti ispričati drugom zgodom.

— Drugom zgodom može biti i prekasno — upozori Barney. — Odlučio sam da odem odavde. Vraćam se u Panhandle.

— Ostat ćeš još neko vrijeme, Barney. Ti si jedini čovjek na kojega se mogu osloniti... Obojica ćemo ostati još malo.

— Misliš li da se njima može nešto dokazati? — Barney je stresao glavom. — Dvije noći šuljao sam se poput mačke naokolo. Jednom sam ih čuo kako govore i smiju se, u Grahamovoj spavaonici. No, to je bilo sve.

— U Grahamovoj spavaonici?

— Da.

— Jesi li sasvim siguran?

— Jesam, naravno, ali od toga nikakve koristi. . . Oni se neće odati!

— No, postaju nervozni.

— Zašto?

— Jer žele otjerati stoku i prodati je. Barney, njima je samo do novca. Stoku će pretvoriti u novac, a i ranč

će... ako ikako mogu... ponuditi na dražbi u Medicine Bowu. Rekoh, ako mogu. Potrebni su im ljudi. I, što duže ne dobiju nijednog novog kauboja, to će biti nervozniji. A ove noći ću se ja malo šuljati oko kuće.

— Nikakve koristi od toga, kunem ti se... No zašto ti, zapravo, ostaješ?

— Narednih ću dana pronaći mogućnost da im ipak nešto natrpam na leđa ili ću se pobrinuti da izgube i ono malo ljudi što im je preostalo.

— Za Harryja, Rossa i Clema Tolin je u međuvremenu postao gazda na ranču.

— Da, i...? Čini se da si sasvim zaboravio na pet tisuća dolara.

Jim se nasmijao ričokosom mladiku.

— Zar ih namjeravaš razdijeliti među ostale? Oni bi odmah odjahali u Glenrock i namrtvo se napili. To bi, zacijelo, bilo pogrešno, jer bi to Tolin primijetio.

— Da bi mogao doći do novca, svaki od vas mora prevaliti dobar dio puta — objasni Jim. — Upravo do Medicine Bowa, gdje sam ga položio za vas. A odande se nijedan neće vratiti.

— Objasni to malo поближе?

— Naravno, Barny.

Izvana se začuše koraci. Najprije se na pragu pojavila sjena, a onda je ušao Clem i donio tanjur krumpira, graha i odrezak.

— Je li istina da si sada samo kauboj? — Clem se nacerio Jimu.

— Da, istina je. — Jim povuče tanjur k sebi.

— Na tvom mjestu radije bih otišao. — Clem se zlobno smijao.

— E, onda se razlikuješ od mene, Cleme.

— To što ja posjedujem zove se i karakter, Jime. — Clem se još uvijek cerekao.

— Nadajmo se da imaš i pameti koliko je potrebno k tome, Cleme.

— Što bi to trebalo značiti? — Kauboj se smijeh sledio na licu.

— Pitaj svoju pamet, Cleme. Imaš li sreće, ona će ti reći!

— Cleme! — zaurlao je upravo tada Tolin na dvorištu.

Jim pogleda kroz prozor i ugleda kockara ispred glavne zgrade.

Clem potrča napolje.

— Što je, gazdo?

— Jesi li čuo? — Barny pokuca prstom po čelu. — Ipak mu ovdje nije sve na broju, zar ne?

— Drugačije nisu naučili, Barny. Ne mislim da bi im se to moglo predbaciti.

— Dođi, Cleme! Imam posao za tebe! — doviknuo je Tolin.

— Evo, gazdo, dolazim!

U sobi za dnevni boravak Tolin obiđe veliki stol, zastane i oštro pogleda Clema. Kauboj je stajao pored vrata i vrtio šešir u rukama.

— Hoćeš li zaraditi pedeset dolara? — upita kockar.

Julie je sjedila u udaljenom kutu sobe, u stolici za njihanje i, prema svemu sudeći, dosadivala se.

— Pedeset dolara?! — Clem obližnu usne.

— Da, pedeset... Eto i kako: Talbot ima nešto protiv mene... Zar to nisi primijetio? Njemu se ne sviđa što u ove crne dane pomažem sestri. Njuška naokolo, i kao da mi nastoji učiniti nažao. Ne moraš raditi ništa drugo nego promatrati ga, Cleme. Kad se nekamo odšulja, reći ćeš mi Ništa drugo...

— Učinit ću tako, gazdo. — Clem kimnu glavom.

Tolin se nasmiješi, priđe kauboju i potapša ga po ramenu.

— A onda, jednoga dana, ti ćeš ovdje biti predradnik!

— Hvala, gazdo!

Kockar ga gurne, sa smiješkom, a kauboj izađe i zatvori vrata. Nekoliko trenutaka Tolin je još osluškivao Clemove korake, a onda se vrati k stolu.

— Bio sam uvjeren da Talbot neće prihvatiti poniženje!

— I ja. — Julie ustade, pođe k prozoru i pogleda napolje.

— Prionuo je uz trag kao pas! — gundao je Reno. — On je jedini koji bi nam još mogao biti opasan.

— Opasan nam ne može biti nitko, pa ni Floyd. — Julie se okrenula. Dobio je svoj dio, a i sam je duboko zaglibio... sasvim dovoljno da drži gubicu! A Talbot nikada neće doći na to, Reno!

— Tko zna je li Floyd još živ.

— Misliš li... — Julie priđe k stolu.

— Kad Floyd nije mogao slistiti njega, zašto ne bi bilo obratno? Zar ne primjećuješ kako se taj klipanceri kad te pogleda? S nama se poigrava jednako kao i mi s njim i ostalima.

Julie obiđe stol, uhvati Tolina za ruku i reče:

— Zašto onda sasvim ne otvoriš karte, Reno? — Naslonila se na njega i poljubila ga u obraz. — Zar se bojiš?

— U Glenrocku su pričali da je prokleta brz s revolverom!

— Brži od tebe? — Julie se nasmije. — Ne brbljaj koješta, Reno.

— Misliš li...

— Mislim da bi bilo sasvim jednostavno riješiti taj problem jednom zauvijek. — Julie se nasloni na zid. — Onda ćemo imati mira... Jednog dana počet će tražiti nestalog šerifa, a onda će se i to smiriti. Ovdje možemo do vijeka živjeti kao brat i sestra. Samo djece ne smijemo imati to bi upalo u oči.

— Glupost! Prodat ćemo stoku, otići odavde i nestati! Ili si se predomislila? Zar si se priviknula na ranč?

— Ne, nisam... — branila se mlada žena. — Učinit ću kako želiš.

Napokon, sve to je tvoja zamisao. Međutim, da bismo mogli otjerati stoku, moraš pokušati pronaći ljude u Medicine Bowu. A ja ne bih htela da odeš s ranča dok je on ovdje. Reno. Da budem iskrena, pomalo ga se bojim.

Tolin prijeđe rukom preko obraza, naglo se okrene, povuče revolver iz korica, presavi je ruku i ljevicom zamahne udesno, kao da će pucati. Tada vrati oružje u korice. Nekoliko je puta ponovio vježbu.

— Ide ti kao da je podmazano — hvalila ga je Julie. — Talbot nikada nije bio tako brz. Napokon, on je samo kauboj, i teško da je ikada bio prisiljen da bude tako brz na revolveru, Reno. Tako brz može biti samo čovjek s praksom.

— Ima ljudi koji su i bez prakse brzi. — Tolin otare znoj sa čela, a onda ponovo povuče revolver i presavi je ruku.

— Možda doista postoji samo jedan ili dva takva čovjeka. I oni će postati šerifi, zlikovci ili ne znam što. Samo bi luđak pored tako brze ruke radio kao kauboj. To zacijelo još nisi čuo, Reno!

Tolin opet gurnu revolver u korice.

— Clem nam doista nije potreban — nastavi Julie.

— Možda ti se na ranču ipak svidjelo, pa želiš ostati! — promrsio je Tolin. — I riješiti se mene, jednako kao što si me nagovorila da odbacim Floyda!

— Uistinu ne znam što se zbiva u tebi. — Žena se zavodnički nasmije. — Znaš da te volim.

Prišao joj je tako blizu da je još vidio samo njene oči i osjećao njen dah na svom licu.

— Možda želiš da me ustrijeli!

— Brbljaš gluposti, Reno. Takvo što možeš reći samo zato što ne misliš! Ta što bih ja kad bi te on doista ubio? Bila bih mu izručena na milost i nemilost!

Tolin se povuče, načas promisli i kimne glavom.

— Da, to je točno. Kad bih ja bio mrtav, on bi te sredio i poslao za Grahamom.

— Eto, vidiš! No on te neće ubiti, jer si brži od njega. Već sam ga vidjela kako povlači revolver.

— Gdje?

— Jednom u Glenrocku, a često iza suše.. kad su pucali na prazne limenke. Nedvojbeno, za kauboja njegova je brzina velika, no naprosto je smiješno da bi on imao bilo kakve izgleda protiv tebe, Reno!

Tolin obliznu usne, nasloni se na stol i pogleda kroz prozor.

Napolju, ispred zgrade za kauboje, sjedili su Jim i Barny, a Clem je tamarao u njihovoj blizini.

— Čini mi se da si ostario — reče Julie. — A i strašljiv si postao.

Tolin se trznu, pođe prema vratima, no kad je zastao i osvrnuo se Julie ga pogleda i reče:

— Do viđenja, Reno! Čekam te u spavaonici!

Tolin odlučno pritisne kvaku, i prekorači prag. Na trijemu svuče kaput, spustio ga na голу dasku i siđe u dvorište.

— Talbote! — povikao je Tolin preko dvorišta.

Jim je tek sada pogledao kockara.

— Što li je to sada? — promrmlja Barny, ustane i otrese pijesak s hlača. — Da se taj momak možda ipak nije umorio od života?

I Jim ustane. Ugledao je Julie iza prozora glavne zgrade, no nije mogao točno raspoznati izraz njenog lica.

Tolin je nekoliko puta zakoračio, a onda zastane.

— Ipak će se odvijati drugačije nego što si zamišljao — prošapće Barny. — Julie se krije iza toga, kladio bih se!

— Što je, Talbote? Zvao sam te! — vikao je kockar.

Jim iziđe do sredine dvorišta, netremice promatrajući Tolina. Bijela kockareva košulja bila je nabrana na prsima i orukavlju, a krajevi ovratnika bili su nešto produženi. Između njih je visjela crna vrpca.

— Što je, Toline? — upita Jim. — Zar vam je objasnila da je na ovome ranču jedan od nas dvojice suvišan?

— Ne sviđa mi se vaša njuška, Talbote, a vaša lajava gubica još manje!

— No, vi ste doista oličenje uljudnosti! — Jim se prigušeno nasmije.

Tolin otkači kožnatu petlju s koka revolvera i malo raskorači noge.

— Zar nećemo još jednom porazgovarati o tome? — upita Jim. — Meni i nije do toga da vas pošaljem

u pakao. Ako je potrebno, to će zacijelo srediti i sudac u Laramieju.

— Suca u Laramieju nećete nikada više vidjeti Talboté — naduto poviče Tolin. — No, jesmo li?

Prema izrazu kockareva lica Jim zapazi da se s njime više ne može govoriti, a nije imao ni volje za to. Zato zakorači još dva koraka pa zastane.

— Hoćeš li povući prvi? — upita Tolin — ili da nam Clem da znak?

— Tvoj ton popušta — prezirno će Jim. — Zar ti nikada nitko nije rekao da oholost može biti smrtonosna, Toline?

Kockar se oštro nasmija i iznenadno pokrene. Zamalo što nije iznenadio protivnika. Jim je vidio kako je uhvatio oružje, a onda je pod prstima osjetio i držak vlastitog revolvera... izvukao ga je mnogo brže od Tolina i lijevom rukom okrznuo kokot.

Prasak!

Polupodignute ruke, Tolin zatetura prema nazad, a onda se spusti na koljena.

Jim je napeto čekao hoće li se kockareva ruka još jednom podići, dok je krv topila ranjenikovu košulju.

Vrata na glavnoj zgradi su se otvorila i Julie je izašla na trijem.

Otvorenih usta Tolin je zurio u nju kad je povikala:

— Što sam ti rekla, Reno? — Julie strese glavom. — Brži je od tebe!

— Ti... ti... — Tolin nije uspio doreći što je htio. Revolver mu je ispao, i on se sruši licem u pijesak.

Naglašenom sporošću žena siđe u dvorište.

Clem potrči pored Jima i prevali kockara na leđa.

Julie ostane stajati nad njime, sasvim uspravno i ponosno, s crtom prezira u izrazu lica.

— Nikada nisam vidjela čovjeka koji povlači i puca brže od njega, Reno — reče. — Zašto me nisi poslušao?

Tolin učini posljednji pokušaj da se podigne, no njegova ispružena ruka opet pade u pijesak, jer je Julie nije prihvatila. U narednom trenutku ugasi se svjetlo u njegovim očima, a ukočenost se poput sjene spusti na njegovo lice.

— Mrtav je! — potpuno ravnodušno reče Julie. — Pokopajte ga pored Zanea... Jime, nakon toga želim s tobom razgovarati!

Okrenula se i otišla, uspravna i ponosna kako je stajala nad Tolinom.

— Hladna je poput ledenjaka — promrmlja Barny, zgražajući se. — Primijetio sam to tek sada!

— Bolje je spoznati kasno negoli nikada! — Jim nabije revolver i gurne ga u korice.

— Znaš li ti što sve to znači?

— Nikada nisam pao na glavu, Barny.

— Dobila je igru! Mrtvi su svi koji su nešto znali. Nema više nikoga tko bi mogao nešto ispričati. Nitko joj ništa ne može dokazati!

— Točno, Barny. Nikada se neće dokazati što su zajedno zakuhali i zamislili, no nagrada joj još uvijek može izmaći. Grahamov novac nije ovdje, zgrade će izgorjeti poput ogarka, ako je to potrebno, a stoka je proketo nesigurna stvar kad nema ljudi koji su voljni raditi... No, hoćemo li Tolinu napokon odati posljednju počast!?

Clem je upalio svjetiljku nad velikim stolom i ugasio šibicu.

— Hvala, Cleme. — Julie mu se blagonaklono nasmiješila. — Možeš ići.

Kauboj iziđe i gotovo nečujno zatvori vrata za sobom.

Jim, koji je stajao naslonjen na zid, pogleda s vrata prema mladoj ženi. Svjetlo svijeće kao da je nekom čarolijom izmamilo plamen u njenim očima; no Jim je znao da je ona ohola. Bila je to ona ista oholost kojoj je podlegao Tolin.

— Jesi li sada na cilju? — upita je.

— Nisam ni slutila da ćeš mi pomoći. Najzad, mogao si od njega načiniti i bogalja!

— Ali... Julie! — Jim zaklima glavom. — Dobio je što je zaslužio.

— Za što?

— Za ubojstvo Zanea, šerifa Conroya, i za ono sa Sparkom, što zapravo ima na savjesti zajedno sa Joeom.

— A kako ćeš to dokazati? — Julie se tiho nasmija, obiđe stol i priđe bliže sugovorniku.

— Znam da se to ne može dokazati. Prema svemu sudeći, dobila si igral

Julie se opet nasmije, smijehom koji je sada zvučio samopouzdan, samozadovoljno. No odjednom se uozbilji.

— A Floyd? Gdje si njega ustrijelio i zakopao?

— Nedaleko odavde.

— Tako sam i mislila.

— Na žalost, tek prije sata sjetio sam se da sam ti s vrata skinuo sve koji su nešto znali. Onako bi morala dijeliti s njima.

— Još gore, Jime! — Julie ga pogleda. — Morala bih zajedno s njima napustiti taj lijepi ranč! Ne bi li to bila nevolja?

— Da, bila bi! — suglasi se Jim. — Pogotovo kad tako dobro pristaješ u tu okolinu!

— Sviđaš li se samome sebi u novoj ulozi? — upita Julie, odmakne se prema nazad i sjedne na stol. — Što misliš da ću sada učiniti s tobom?

— Bojim se da sam ti sasvim dovoljno pomogao.

— Točno, Jime! Odlučila sam da te otpustim. Negdje si sakrio pet tisuća dolara. Sada ih možeš uzeti i odjahati. Ako ikada ispričaš neku priču koja mene povezuje s novcem ili čime drugim iz tvoje mašte, pobrinut ću se da nestaneš. Poput Grahama! Jesi li razumio, Jime?

Julie se još uvijek smješkala, kao da raspravljaju o najsporednijim tricama.

— Zahvaljujući stoci koja će te obogatiti, za tebe će to vjerojatno biti sitnica. Pored tolikog novca bit ćeš daleko iznad sitnih sumnji. Znam to, Julie.

— Raduje me što se tako dobro razumijemo, Jime. Sutra ujutro ćeš odjahati odavde. Jasno?

— Da, šefice!

Jim se naceri, izade i siđe u dvorište. Tamo su stajali Clem, Barney i kuhar.

— Onda? — dovikne ričokosi mlađić uzbuđenim glasom.

— Neprimjetno nestanite, jedan za drugim! — reče Jim. — Sastat ćemo se kod stada!

— Zašto da nestanemo? — promrsi ljutito Clem.

— Dobro promisli, Clemel — Jim zastane pred njime. — Od mene možeš dobiti papirić za kojega će ti banka u Medicine Bowu isplatiti tisuću dolara. S time možeš odjahati kamo hoćeš, kamo ti padne na um! Zar to nije bolje nego da ovdje čuvaš stoku?

— Tisuću dolara? — s nevjericom upita Clem.

— Tisuću! Drugi će ti kasnije reći da to nije šala... No, naravno, novac ćeš dobiti samo ako još jednom ne odeš do Julie. Naime, ona bi se pobrinula da ti ne mogu uručiti papir o kojem govorim.

— A zašto mi nudiš papir a ne odmah novac?

— Zato da doista odeš u Medicine Bow, Clemel — Jim se nadmoćno nasmiješio.

— I da više ni ne pomisliš da se vratiš nazad! — Barny se gromko nasmija. — Jer, kad je čovjek već jednom tako daleko odavde, više se ne vraća.

— Jesi li rekao tisuću dolara, Jime? — Quincy rukom protrlja bradu.

— Da, tako sam rekao.

— Prokletstvo! S tim novcem mogao bih otvoriti gostionicu!... No, jesi li sasvim sigurno mislio na svakoga od nas?

— Na svakoga, Hestone... Dakle, do viđenja!

* * *

Ujutro je stoka prolazila dvorištem, zastajkivala između zgrada, razasula se širokom prerijom. Jedno govedo je čak stalo na široke stube ispred glavne zgrade i mukalo prema trijemu.

— Što je to? — vrištavo poviče Julie preko dvorišta.

Jim Talbot je stajao pored obora i sedlao svog bjelaša. Primijetio je ženu, domahnuo joj i doviknuo:

— Jesi li se dobro naspavala, Julie?

— Clem! Harry! Ross! Barny! — vrištala je žena. — Zahtijevam objašnjenje!

Jim zategnu kolan.

Julie siđe, otjera govedo koje joj je smetalo i pođe preko dvorišta. Zavirivši u zgradu za momke, upita:

— Gdje ste, glupani?

Jim se vine u sedlo i namjesti uzde u lijevoj ruci.

Julie se okrenula i pogledala prema njemu, a onda priđe bliže jahaču.

— Gdje su ostali? Što se ovdje događa?

— Otišli su, Julie.

— Otišli? Što znači: otišli?

— Odjahali... — Jim pogleda prema nebu i doda: — Danas će opet biti prilično vruće. Kad je sunce nad rančom, goveda odlaze još dalje. Traže vodu... najvjerojatnije u raznim smjerovima. Ovdje neće naći vodu, jer je ne mogu izvući iz bunara... Baš imaš smolu što su ti kauboji naprosto pobjegli! No da, mene si otjerala, pošto sam te riješio Floyda i navodnog brata. Zašto bi tebi bilo bolje? Ili: zašto bi drugi morali biti drugačiji?

Julie posegnu za o glavom bjelaša. Oholosti je odjednom nestalo s njezina lica, a iz očiju je sijevala mržnja.

— Što si učinio? — vrištala je.

Iza bjelaša ustrčala se stoka.

— Što si im obećao? Kako si ih mogao odmamiti?

— S mnogo novca, Julie. — Jim slegne ramenima. — Kad je tako, ljudi dugo ne razmišljaju!

— Dao si im novac! — procijedi Julie. — Onda su u Glenrocku, opijaju se tamo!

— U Glenrocku se neće napiti... možda u Medicine Bowu. Jer, samo tamo mogu podići novac. Dobili su čekove što ih mogu unovčiti samo u banci Wells Fargo. Doduše, možda bi ih odande i mogla vratiti, Julie, ali ne znam zašto bi došli ovamo. Do tamo ipak ima stotinu i dvadeset milja, isto toliko nazad. Dok ti to prevališ, ovdje više neće biti ni grla stoke.

— Ti... prokleta svinjo! — poviče Julie izbezumljena od bijesa.

— Što bi htjela, Julie? — Jim se ravnodušno nasmije i slegne ramenima. Pokušao sam samo uspostaviti pravdu. Sada odjaši nekamo i ispričaj svoju priču. Vidjet ćeš što će tada učiniti s tobom!

— Mogla bih te ubiti!

— Mogla bi. No, ti si navikla da druge upregneš za sebe.

Stoka je odjednom počela mukati i trčati dvorištem. Ispod krova verande počeo se pušiti dim.

— Što je to sada? — upita Jim, tobože začuđen. — Čini se da nešto u kući gori, Julie! Nisi valjda ostavila upaljenu svjetiljku, koja se mogla prevrnuti?

Julie Graham se okrenula i pogledala dim koji je sukljao i tjerao stoku u bijeg.

— Ti si to učinio! — vrištala je.

— Ja? Pa, ja stojim pred tobom, Julie!

Opet se okrenula, s mržnjom koja je plamtjela u izrazu zažarenog lica.

— Onda je tu još netko tko ti pomaže!

— Kako ćeš to dokazati? — ravnodušno upita Jim. — No, to te

doista ljuti. Sada nećeš moći ni prodati Grahamov lijepi ranč, nakon što si ga tako sjajno razapela na križ. — Jim je stresao glavom. — Baš si nesretna, Julie! Kako samo možeš imati takvu smolu?

Prestrašenog bjelaša Jim je usmjerio prema istoku. Još je dugo za sobom čuo buku vatre. Stoka je mukala i trčala napolje, u preriju. Julie je potrčala preko dvorišta i uletjela u dim. Jedan jahač je poput sjene izletio iz dima i prašine, a onda nestao prema jugu.

— Jime, svinjo, to ćeš mi platiti! — viknula je mlada žena, pojavivši se opet na trijemu glavne zgrade, s puškom u ruci. Ubacila je metak u cijev, a onda opalila na jahača između goveda, kojega je jedva vidjela od prašine.

Preklela je jer ga nije pogodila, a onda je ubacila novi metak u cijev i opalila još jednom.

NE ZABORAVITE
— SVAKO JUTRO
VJESNIK

Jim je još uvijek jahao prema istoku.

Teško dišući, Julie potrči stubama. Uzmakla je govedima, dotrčala do obora, izbacila motku iz klinova u pijesak.

Ržući, konji projuriše pored nje. Jedna je kobila dogalopirala u dvorište, sudarila se s govedom i pala na tlo. Kopita su poletjela iznad pjeska u zrak. Konj se opet digao na noge, jurnuo dalje, ponovno se sudario s jednim herfordom i pao. Bujica stoke prešla je preko njega.

Julie je pritisnula lijevu ruku o vrat. Mržnja i strah rivali su se u njoj sve dok mržnja opet nije postala nadmoćna, pobijedila strah i opet je natjerala u obor.

Jim Talbot je vidio Julie kako se pojavila među stokom, sva u prašini, prepoznao je njezinog konja, na kojemu nije bilo sedla, i odjednom shvatio da je gotovo sišla s uma od divlje, neobuzdane mržnje. Vatra i dim sukljali su iz njezine puške, a zvižduk jednog taneta prošao je zajedno s oštrim praskom iznad Jimove glave.

Iskrivljena lica, Julie je neprekidno ubacivala nove metke u cijev i pucala.

Jim se bacio na vrat svoga konja. Bjelaš je njištao, propinjao se na stražnje noge, kao da kopitima želi razbiti gustu prašinu, a onda naglo jurnuo.

Iza njega je Julie, pored koje je projahao na nekoliko jardi, okrenula konja i ponovno zapucala za njime.

Jim se osvrnu i zapazi nejasnu priliku mlade žene u zidu od prašine. Odjednom začu vrisak. Primijetio je Julie kako pada, a onda je isto tako

vidio kako joj se počeo približavati golem bik s bijelim pjegama.

Prestrašeni bjelaš nosio je Talbota dalje, no ipak se ubrzo smirio kad je zid od prašine postao providniji i kad se u blizini kretalo još samo nekoliko grla stoke.

Jim zauzda konja, pogleda unazad i tako osta punu minutu.

Sve je više goveda izlazilo iza zida od prašine i nestajalo u beskrajnu prerije, iz koje se zacijelo nikada više neće vratiti.

Najzad Jim zaustavi konja, okrene ga i pojaše nazad.

Ležala je na zemlji, razderane haljine, prljava i oblivena krvlju, dok joj je lice bilo tako razgaženo goveđim papcima da se uopće nije moglo raspoznati, a ruke i noge bile su joj polomljene.

— To doista nisam želio — promrmlja Jim. — Mora da ti je to bilo suđeno, Julie!

Barny se zaustavio na brežuljku pošto je Talbot izjahao iz šipražja.

Jim je zastao pored ridokosog kauboja, koji se smijeshio.

— Sada više neće ništa prodati — reče Barny. — Grahamova kuća izgorjela je poput treske.

— Ona je mrtva, Barny — tiho će Jim. — Pala je s konja. — Potjera bjelaša i pojaše pored mladog kauboja na čijem se licu sledio smijeh.

Barny pođe za njim, a onda mu priđe sa strane.

— A ja sam mislio da će mi nešto posebnoga pasti na um kad sam se okrenuo — promrmlja je. — Htio sam da od svega toga ništa ne ostane... ništa što bi mogla pretvoriti u novac, i to zato što ga nije zavrijedila!

— Dobro je, Barny... Jesi li još vidio one druge?

— Nisam. Oni jure, kao za okladu, u Medicine Bow.

— Mogli bismo i mi požuriti. — Jim zapucketa uzdama i dotaknu bjelaša mamuzama.

Konj zarže i pojuri.

Barny opet dojaše postrance do Jima.

— Zašto bismo žurili? Ionako nam ništa neće pobjeći!

— Moraš podići svoj novac prije negoli se drugi napiju i možda nešto ispričaju. Taj golemi novac zacijelo ih neće učiniti pametnijima, Barny!

— Prokletstvo! Na to uopće nisam mislio! — Barny udari konja po vratu. — Hajde, pokaži jednom što možeš! — doviknu mu i pojuri prerijom, nad kojom se pojavilo jutarnje sunce.

— Ipak, ne tako brzo — poviče Jim i zaklima glavom.

K r a j

JOHN L. SHELLEY

STAMPEDO KOD ALDER CREEKA

Na starom ranču Bar X nismo još imali neprilike sa stampedom, jer je stoka uvijek bila tako uhranjena i troma da se na prodaju morala naprosto vući. Ali sve je to izmijenila gospođica Alvorsen svojom ligom za narodnu glazbu.

Ranije je u ovom kraju bilo samo nekoliko usnih harmonika i jedna ili dvije drombulje. Prilikom mjesečnih plesnih priredbi što su se održavale u školskoj zgradi, stari bi Smithers strugao gusle a mali Johnny Carr ga pratio na gitari. Ali jednog dana iz kombija do krova krcatog glazbenim instrumentima ispadne gospođica Alvorsen.

Chuck Jones u svojstvu kuhara i ja kao predradnik bili smo u gradu zbog nabavki. Gospođica je već bila iznajmila staru dvoranu za konferencije društva farmera, a kada smo mi naišli, mladi joj je Albert Mains upravo pomagao unijeti sve one šašave stvari.

Gospođica Alvorsen se predstavi i mi učinismo isto. Imala je plavu kosu, plave oči i bila je pomalo debeljuškasta. Sve u svemu činila nam se silno privlačnom pa se nije morala bog zna koliko naprezati da bismo je slušali.

Shvatili smo da je njena liga za širenje glazbe odlučila spriječiti zamiranje kulturnog života u stočarskim pokrajinama. Da bi se tom zadatku prišlo najdjelotvornije, trebalo je u početku izvršiti nekoliko pokusa. Svatko koga je zanimala glazba mogao je posuditi koji instrument dok je gospođica Alvorsen preuzela zadatak organiziranja i vođenja večernjih tečajeva. Ona će također utvrditi na kakav odjek nailazi pothvat u mjesnog stanovništva. Neke poznate gradske lijenčine već su premetali instrumente među kojima je bilo dosta onih za koje nitko nije čuo niti ih je ikada vidio.

Andy Kosic pokaže jedan akordeon i primijeti:

— O toj stvari sam već čuo. Ako se suviše privuče k sebi, čovjek se prilikom sviranja uštine za trbuh. To nije za mene. Hoću nešto u što se udara. Možda bubanj? Madam, imate li veliki bubanj?

Imala ga je. Imala je i par velikih mjedenih tanjura koji su proizvodili prokletu galamu — uz to se moralo paziti da im se previše ne približi nos. Budući da je moj nos već prilično stradao od govedih rogova i muških pesnica a nisam imao volje

da ga i dalje izobličujem, lako se odrekoh njihova glazbenog umijeća.

Onda Albert Mains dotegli neki kovčeg od umjetne kože, velik poput mrtvačke škrinje za izrasla medvjeda. Kad je gospođica Alvorsen podignula poklopac, stupio sam naprijed.

— Momci — rekoh — ovu stvar uzimam ja. Gospođice Alvorsen, što moram činiti da sklopim brak s ovom blještavom ljepoticom?

— Morate se samo prijaviti na tečaj lige za narodnu glazbu pa će instrument do kraja trajanja tečaja pripadati vama. Kako se, ono, zove-te?

— Rawlins, madam. — Pristupih joj malo bliže. — Ako je to nedovoljno, šapnut ću vam i svoje ime koje molim vas čuvajte samo za sebe...

— To neće biti potrebno — uzvratila ona. Bio sam beskrajno zadovoljan što je nisam morao upoznati sa strahovitim promašajem svojih roditelja koji su mi, prema ličnosti iz nekog blesavog romana, nadjenuli ime Percival.

— Ako sada ovdje potpišete, možete instrument odmah ponijeti. Večeras dođite na prvi sat nastave.

Potpisao sam prijavu koja je istodobno bila i potvrda o posudbi bas trube. Bila je zaista prava ljepotica — mislim na trubu, premda ni gospođica Alvorsen nije bila za potcjenjivanje.

Truba je imala otvor u koji bi se bez poteškoća mogao sakriti oveći pas. Izvana se sijala poput srebra, a iznutra kao zlato. Otkrio sam na njoj neke tipke i već sam htio početi puhati, ali gospođica Alvorsen uhvati moje prste pa im ispravi položaj.

— To su ventili — reče. — Da biste dobili različite zvukove morate ih pokrenuti, jednog po jednog. Kad jednom svladate tehniku, onda zaista više nije teško.

Pritisnuo sam usne na pisak, napeo obraze i počeo puhati iz sve snage. Ništa se nije dogodilo, samo mi je lice poprimilo crvenkastomodru boju a oči htjele iskočiti iz duplji. Gospođica se smijala. Tada mi uze instrument iz ruku i sama sjedne iza njega. Prsti su joj naprosto letjeli iznad ventila, istodobno je puhala u pisak, a ono što je izlazilo iz golemog lijevka bila je čista glazba.

Ne znam što je svirala, ali su mi od te glazbe žmarci prolazili od vrata do nožnog palca. Bila je to snažna glazba pri kojoj se i nehotice pomišljalo na velikog starog bika što svojom moćnom rikom izaziva drugog na borbu.

U tom trenutku čvrsto odlučih da postanem najbolji bas trubač u gradu.

Chuck Jones se opredijelio za klarinet i uz instrument dobio i knjižicu s uputama za pokrete prstiju. Ja sam odmah trubu ponio kući. Dok sam mu se s tom stvari peo u sedlo, nije bilo nimalo lako smiriti moga konja Roanya. Napokon mi to ipak pođe za rukom. Roany iskrene oči nagore tako da su mu se vidjele samo bjeloočnice i pri tome položi uha unatrag. Čini se da se namjeravao ritnuti i zbaciti i mene i trubu, ali se tada na sreću predomisli.

I samome sam sebi izgledao prilično smiješno kad sam odjahao s tim ogromnim komadom glazbene mašinerije. Ipak mi je truba ponajviše pristajala jer sam i sam bio nalik dobro uhranjenom nilskom konju.

Chuck Jones je ipak mnogo bolje prošao sa svojim klarinetom...

Građanski rat i borbe s Indijancima nisu bile ništa prema uzbuđenju što je nastalo kad smo nas dvojica i ostali momci donijeli kući naša nova glazbala i počeli vježbati. Takvi se zvuci ovdje još nisu slušali...

Rančeri u susjedstvu zaprijetili su gospođici Alvorsen i ligi za narodnu glazbu odštetnim zahtjevom za preko dvadeset tisuća funti goveđeg mesa, koliko je žive stoke zbog našeg sviranja izgubljeno u stampedima. Goveda su mogla juriti satima samo da ne čuju prodorne zvukove klarineta, riku i tutnjavu raznih truba, rogova i pozauna.

Mislim da samo ja nisam svoj glazbeni stroj vukao na posao, osim dakako bubnjara Slima Hankinsona koji je vježbao za vrijeme odmora na sjeniku Cross ranča gdje je bio zaposlen u svojstvu konjušara.

Oni koji nisu imali smisao za finije stvari što ih pruža život, čepili su prstima uši ili izricali zlobne primjedbe na račun umobolnih sedloguza što su drugim život pretvorili u pakao. Samo nitko od nas nije ih niti primjećivao osim kad bi neka bačena čizma imala i suviše dobar smjer — tada bi se saginjali...

Ali i među glazbenicima je bilo onih koji su svojoj novoj strasti morali prinijeti žrtve Allie Moris vježbao je tako uporno na svojoj pozauni da su mu usne otekle kao da su ih izbole ose. Njegova mu je draga bacila u glavu kopicu sa šivaćim priborom, čvrsto vjerujući da su mu usne otekle od preizdašnjog ljubljenja neke druge djevojke Jim Burnside jednom je prilikom puhao u svoj rog suviše dugo melodiju, zaboravivši pri

tome duboko udahnuti, pa je uslijed nedostatka kisika pao u nesvijest...

Svake slobodne večeri sastajali smo se u gradu na nastavi. Bilo je skoro nevjerojatno, ali gospođica Alvorsen je znala svirati na svim tim instrumentima i to vrlo dobro.

Kad bi uzela u ruke gusle, čovjek se osjećao kao da je napustio zemlju i poletio prema nebesima, a kad bi zasvirala u trompetu, naprosto su se vidjeli vojnici opkoljeni crvenokošcima željnih njihovih skalpova. Način na koji je svirala klarinetu bio je jedinstven. »Sviranje« Chicka Jonsa prvih je dana podsjećalo na cvilenje praseta kojem se glava uklještila u nekoj ogradi. Gospođica Alvorsen je, međutim, imala glazbu u prstima, duši, i činila sve što je bilo u njenoj moći da i mi nešto naučimo.

Usprkos svemu tome mi smo veoma sporo napredovali. Strašili smo krave, plašili malu djecu i život susjedima učinili nesnosnim.

Osim nas glazbenika sretna je izgleda bila samo još gospođica Alvorsen, jer ona nije odlazila na rančeve pa nije imala ni pojma o napetoj atmosferi što je zavladala u okolini. Naš malo udareni gazda Lucius Mayberry, koji ništa nije mrzio više od glazbe, odjahao je napokon pun bljesa u grad da gospođicu Alvorsen navede kako bi prekinula nastavu. Ne urodi li njegovo dobronamjerno nagovaranje plodom, prijetio je Lucius, on će je jednostavno otjerati iz grada.

Kad sam ga slijedećeg jutra upitao kako mu je uspio pothvat, na tvrdu mu se licu pojavio neobičan izraz.

— Nije bilo sreće... za sada — priznao je slegnuvši ramenima i od-

mah nadovezao: — Čuj, postoji jedan drugi problem. Čuo sam u gradu da se na sjeveru pojavila banda kradljivaca stoke. Izgleda da je sada na putu prema našem kraju. Način na koji ovi momci rade prilično me zabrinjava. Oni ne otjeraju stoku da bi je negdje sakrili, kao što se prije radilo. Umjesto toga dolaze s pet kamiona, odmah kolju i odiru stoku pa je otpremaju posrednicima koji meso u hladnjačama isporučuju mesnoj industriji. Ako se okome na naše krdo kod Alder Creeka...

Nije morao dalje govoriti. Tamo gore imali smo tri stotine prvorazrednih grla, masnih poput maslaca. Životinje su bile toliko krotke da su jele iz ruku. Dok je pokušavao nešto smisliti, gazda je prstima gladio svoj poveći podvoljak.

— Ti i Chuck uzet ćete nekoliko pušaka, ako ih još uopće ima i pripaziti tamo gore. Morton i Simms su u kolibi kod Beaver Creeka, njih možete povesti kao pojačanje. Odvest ćete se kombijem i opskrbiti namirnicama i pokrivačima jer to može potrajati i nekoliko dana. Držite oči otvorene. Ako se nešto dogodi i stvar postane pogibeljna, ne poduzimajte ništa, već obavijestite policiju i vozite za kamionima kradljivaca da saznamo kome isporučuju robu. Ne želim nikakve herojske podvige!

Sutradan zorom natovarili smo Chuck i ja kombi, a kako je u njemu bilo dosta mjesta, ponijeli smo i instrumente da tamo gore razbijemo dosadu. Smatrali smo svoj zadatak zgodnom prilikom da malo više vježbamo a da pri tome ne moramo stalno jednim okom motriti ne leti li prema nama kakav tvrdi predmet. Chuck je što više i za vožnje pokušao

svirati, ali kad je kombi naišao na neku rupčagu u cesti, pisak mu je raskrvario usnu pa je odustao.

Oko podneva stigli smo do kolibe i zatekli Simmsa i Mortona za objedom. Zaurrali su od veselja kad su ugledali našu opskrbu jer su već tjedan dana jeli samo grah i šlaninu. Upitao sam ih što je bilo s dvije vreće brašna koje smo im poslali, a oni objasne da su im prokleta goveda opljačkala logor, potrgala vreće i sve požderala ili razgazila.

Ove životinje nisu ni po čemu ličile na rasprostranjenu predodžbu o slobodnoj stoci. Umjesto da nastoje pobjeći, goveda su se zadovoljavala tumaranjem oko logora i njuškanjem naših stvari. Pokušao sam izraziti svoje žaljenje za starim vremenima dugorogih goveda, ali to nisam uspio potkrijepiti najuvjerljivijim dokazima. Za neke su ljude to možda i bila dobra stara vremena, no ja sam se samo sjećao krvavog tura od duga jahanja i zloćudnih starih bikova što su čovjeka na kraju lasa vukli kroz trnje i kaktuse.

Nastavili smo put u četvoro i predvečer stigli do cilja. Ulogorili smo se na čistini zaštićenoj malim šumarkom s koje smo mogli paziti na krdo i bližu okolicu.

Oko ponoći me Morton povukao za rame.

— Stižu posjetioci — šapnuo je promuklo. — Tri su se kamiona spustila niz padinu i zaustavila pokraj potoka. Mislim da se radi o osmorici momaka i zakleo bih se da sam vidio cijev jedne puške.

Za tren sam se oka potpuno rasanio. Probudili smo Simmsa i Chucka i održali ratni savjet. Suglasili smo se da bi bila budalaština

upitati takvu bandu koga vruga ovdje traži. Nitko među nama nije bio raspoložen za junačka djela i mogućnost da dobije kuglu u trbuh.

— Mogli bismo im ukrasti kamione dok skupljaju stoku — predložiti Ad Simms.

Odmahnuo sam glavom.

— Jednog će ostaviti na straži i pri prvom njegovom pozivu imat ćemo svu osmoricu za vratom. Ima li tko bolju zamisao? Chuck?

— Upravo htjedoh reći — izjasni se Chuck Jones — da smo trebali ostati kod kuće. Nemam nimalo volje natezati se s kradljivcima stoke. Ali kad smo već ovdje, moramo se ponašati kao da se ne bojimo.

— Kako bi bilo da naprosto, odavde, zapucamo iz naših pušaka? — predloži Simms. — Možda će se preplašiti i potražiti mirniji kutak.

Pokušao sam mu se podrugljivo nasmiješiti, što mi međutim nije nimalo uspjelo.

— Mislite li da su ovi momci došli ovamo a da prije toga nisu izvidili sa čime mogu računati? Vjerojatno su nas vidjeli kad smo dolazili pa znadu da smo svega četvorica prema njih osam. Ne, sve je to ništa. Pustite me da minutu dvije razmislim...

Pustili su me i ja sam došao do rješenja koje se činilo luđački pouzdano. Nije bilo lako Mortona i Simmsa uvjeriti u valjanost mog plana, ali se Chuck već dosta puta osvjedočio da sam u pravu, pa me od početka podržao...

Kradljivci su bili puni samopouzdanja pa ih se nije moglo lako prestrašiti. No uspije li moj plan morat će se sukobiti s jednom od najmoćnijih snaga prirode — sa strahom. Poznavao sam čovjeka koji

je bez poteškoća preskočio drvenu ogradu visoku šest stopa kad ga je pojurio razbješnjeni bik. Inače je bio toliko nespretnan da nije mogao preskočiti ni dvije stope, što pokazuje da mu je strah podario čudotvorna krila.

Što se mene tiče, jednom sam prilikom jurio pet milja a da se nisam niti oznojio, vjerujući da me je ugrizla zmijsa. U brzini sam što više posve zaboravio da uza se imam konja.

Jedno je u svakom slučaju pouzdano: vola možeš toviti da postane širok koliko je visok i trom poput ljenivca što pati od bolesti spavanja, ali ako mu za vrijeme sna u uho puhnete iz klarineta ili trube, preobrazit će se u iskonski orkan mišica i kostiju i postati hitar i neuračunljiv kao i onaj prokleti stari dugorogi bik.

Poslao sam Simmsa i Mortona da zaobiđu krdo te da se neprimjećeni što bliže privuku kamionima. Kad počne gužva oni će u pometnji zauzeti kamione. Ja uzeh svoju trubu a Chuck klarinet pa pođosmo. Noć nije bila svijetla ali smo s našeg uzvišenja prilično dobro vidjeli što se događa dolje na livadama, a to nije bilo malo.

Naša su goveda činila veoma miroljubivo krdo. Bila su dobrodušna ne samo međusobno već i prema odvratnim uljezima. Kradljivci nisu morali ništa drugo raditi već izabirati prikladna grla, tapšati ih po butinama i tako tjerati prema kamionima — i to sve pješice.

Spustili smo se niz padinu prema istočnom rubu krda i zaustavili u sjeni skupine grmlja. Pogledao sam uokolo i opazio da kradljivci na

drugoj strani rade u prilično zbijenoj grupi, što je potpuno odgovaralo onome što sam priželjkivao. Onda podigoh ruku: bio je to dogovoreni znak između mene i Chucka. Ono što se tada dogodilo bilo je stravično...

Doživio sam više stampea i o mnogima sam slušao, ali mislim da se ni jedan ne bi mogao usporediti s onim koji smo te noći vidjeli na Alder Creeku.

Svu zapremninu svojih pluća ispuhnuo sam u trubu. U istom trenutku odjeknuo je iz Chuckova klarineta najstrašniji zvuk koji je ikada iz ovog instrumenta izmamljen. Bilo je užasno. Što se tiče trube, rekao je kasnije Simms, njen ga je gromoviti glas tako preplašio da je deset sekundi bio potpuno paraliziran. Poslije toga već je sve pošlo svojim tijekom...

Najprije se podigla uvis šuma repova, nastala je urnebesna rika a onda se krdo pokrenulo. Jedan veliki vol glatko je preskočio svog prednjaka i odjurio naprijed. Na putu mu se našao kradljivac i bio zgažen poput vlati zobi. Vol je jurio dalje niz padinu kao da mu je netko zapalio rep a za njim se u tutnjavi strovalilo cijelo krdo. Bila je sreća što su životinjama bili otpiljeni rogovi; inače od bande kradljivaca ne bi ništa preostalo za zatvor.

Banda je naprosto bila pregažena i nama nije preostalo drugo već da pokupimo spodobe što su stenjući ležale naokolo, uključivši i momka kojemu je Morton iza kamiona svo-

jom puškom popravio razdjeljak. Nekako sam stekao dojam da su kradljivci, ukoliko su za to još bili sposobni, odahnuli od sreće kad su nas ugledali.

Bio je to veliki trenutak kad smo s našim kombijem i jednim od razbojničkih kamiona napunjenim uhvaćenim kradljivcima ušli u dvorište ranča. Ispostavilo se da je društvo uzgajivača stoke raspisalo nagradu od pet tisuća dolara za hvatanje bande. Novac smo međusobno podijelili na četiri dijela.

A gospođica Alvorsen? Pa da, dva ili tri dana poslije gužve s kradljivcima stoke vidjeli su je u društvu s notornim antimuzičarem po imenu Lucius Mayberry, nakon što je na stolu u konferencijskoj dvorani ostavila pismenu ostavku.

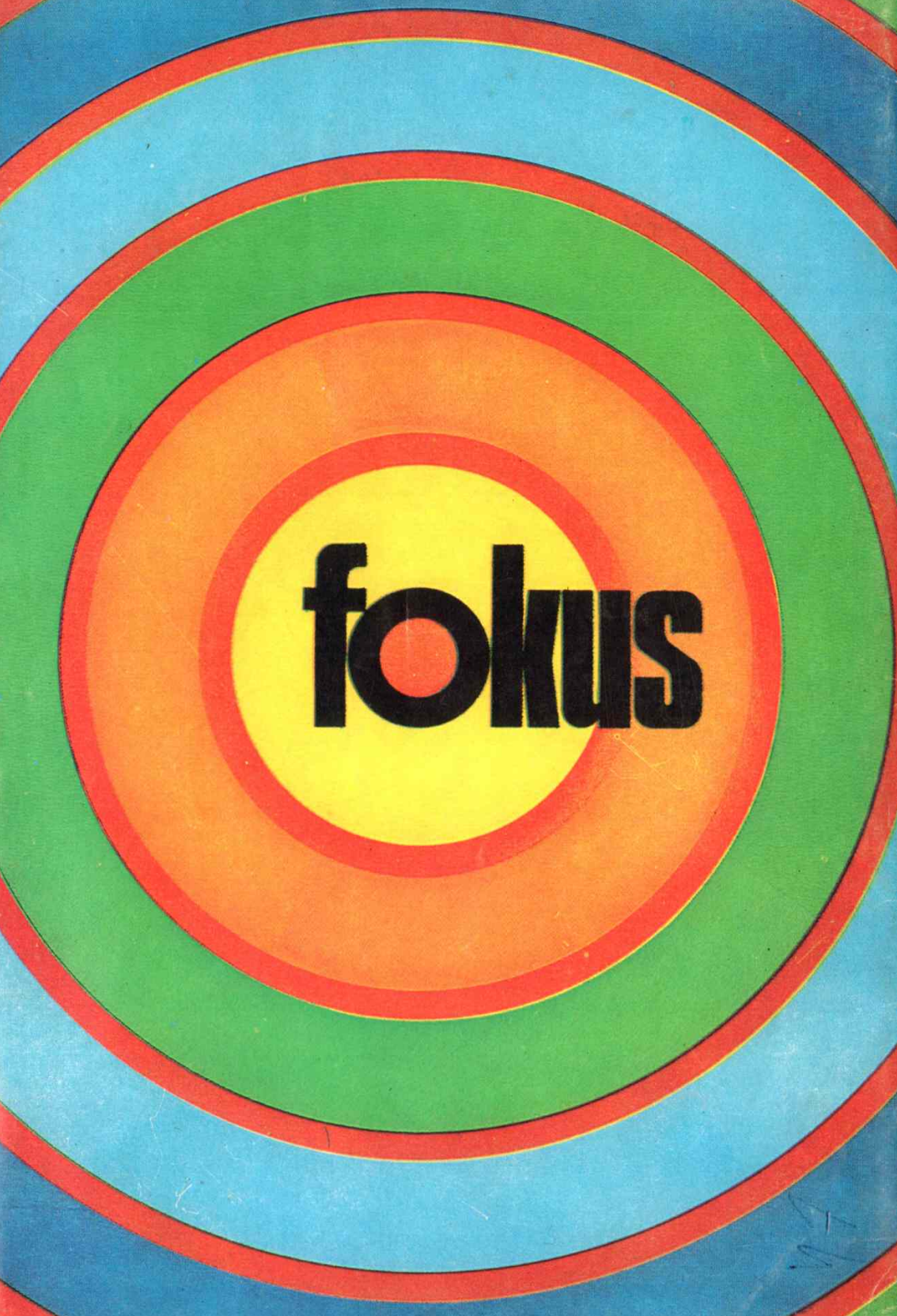
Ne bi trebalo propustiti priliku ni za jedan mali posjet našem ranču. Ako plavokosa domaćica pozdravi nekog na vratima te se predstavi kao gospođa Lucius Mayberry, u njenoj ćete blizini uzalud tražiti domaćina. Mnogo je vjerojatnije da ćete starog čovjeka naći u drvarnici kako gudi na kontrabasu. Mi smo dugo eksperimentirali i na kraju otrili da su krave izrazito muzikalne kad se radi o nježnim i mekim zvucima; od njih postaju tuste i zadovoljne.

Kao što je gospođa Mayberry (prije gospođica Alvorsen) uvijek govorila, glazba je u stanju i u najgrublje grudi unijeti mir i spokojstvo. Stari je Mayberry za to najbolji primjer.

za 7 dana: •

V. D. OVERHOLSER

IZGUBLJENO POVJERENJE

fokus